

ZYGMUNT KŁODNICKI

Zakład Etnologii
Uniwersytet Śląski
Filia w Cieszynie

POLSKI ATLAS ETNOGRAFICZNY — HISTORIA, STAN OBECNY I PERSPEKTYWY

Historia prac atlasowych w europejskiej etnologii sięga okresu międzywojennego. Kazimierz Moszyński kilkunastoma mapami ilustruje swoją *Kulturę ludową Słowian* (cz. I, *Kultura materialna*, Kraków 1929). Kilka lat później powstają *Atlas kultury ludowej w Polsce* Kazimierza Moszyńskiego i Jadwigi Klimaszewskiej (1934–1936) oraz *Atlas der deutschen Volkskunde* (1936–1940) pod red. Heinricha Harmjanza i Ericha Röhra¹.

Po II wojnie światowej prace nad *Polskim Atlasem Etnograficznym* podjęli etnografowie polscy pod kierunkiem Józefa Gajka. Zrazu organizatorem prac było Polskie Towarzystwo Ludoznawcze. Efektem pierwszych spotkań i konferencji (Delimat, 1947) było podsumowanie dorobku w tym zakresie, sformułowanie założeń metodologicznych i metodycznych. Już w 1947 roku Józef Gajek opublikował swój obszerny referat *Polski Atlas Etnograficzny*. Do tego opracowania nawiązała Maria Frankowska, pisząc artykuł *Problemy Atlasu etnograficznego* (1949). Na temat *Atlasu* wypowiedział się także historyk Gerard Labuda (1954).

W pierwszych latach opracowano mapę podkładową, wybrano wsie — punkty badawcze i zorganizowano sieć korespondentów. Wysłano dwie ankiety dotyczące użytkowania roślin dziko rosnących². Uzyskane tą drogą wyniki nie były zachęcające, zatem zdecydowano, że badania poprowadzą etnografowie. Pierwsze takie badania nad hodowlą i rolnictwem przeprowadzono w roku 1952 (Gajkova, 1954; aneks nr 1).

W 1953 roku prace nad *Atlasem* przejęły zakłady etnografii nowo utworzonego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN, redaktorem naczelnym został Józef Gajek, a Pracownię Centralną PAE usytuowano we Wrocławiu (Staszczakówna, 1954). Przewodniczącym Komisji do Spraw PAE był Kazimierz Moszyński, a później Tadeusz Lewicki.

¹ Po II wojnie światowej *Atlas der deutschen Volkskunde* (seria nowa) redagował M. Zender.

² Ankiety te znajdują się w Archiwum Naukowym Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

Przez kilka następnych lat badania terenowe prowadzili etnografowie krakowscy, poznańscy, warszawscy, toruńscy, łódzcy i wrocławscy. Zebrane materiały dzielono pomiędzy Zakłady Etnografii w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu w celu opracowywania map (*Protokół...*, 1955, s. 122–124).

W pierwszych zeszytach *Polskiego Atlasu Etnograficznego* znajdujemy kilkanaście map, które powstały w ośrodku warszawskim (M. Pokropek, J. Olędzki, Z. Szyfelbein–Sokolewicz i K. Makulski) i krakowskim (Z. Biały i J. Klimaszewska). Później badania terenowe i opracowywanie map stało się zadaniem wyłącznie szczupłego zespołu we Wrocławiu. Jego trzon stanowili Józef Gajek i Janusz Bohdanowicz. Przez zakład przewinęło się wielu etnologów. Niektórzy spośród nich zaczęli tu swoją naukową drogę, pisząc prace doktorskie w oparciu o materiały i mapy *PAE* — Krzysztof Kwaśniewski, Zofia Staszczak, Bolesław Garyga, Janusz Bohdanowicz, Zygmunt Kłodnicki, Kazimierz Jagieła, Adam Szymański i Mieczysław Trojan. Autorami wielu map i towarzyszących im opracowań byli Barbara Jankowska i Jerzy Grocholski. W latach 1964–1974 drukarnię państwowego Przedsiębiorstwa Wydawnictw Kartograficznych opuściło pięć obszernych zeszytów *PAE*. Na szósty trzeba było czekać siedem lat.

Po przejściu Józefa Gajka na emeryturę w 1972 roku kierownictwo Zakładu przejął Janusz Bohdanowicz. Nadal prowadzono badania terenowe, opracowano trzy zeszyty *PAE*, a wreszcie i *Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego* publikowane od 1993 roku. Kłopoty finansowe PAN sprawiły, że nie drukowano już następnych zeszytów, potem zaprzestano przyjmowania nowych pracowników na miejsce odchodzących. Ostatnim pracownikiem *Atlasu* był Janusz Bohdanowicz.

Czytelnik wybaczy wątek na wół prywatny. Otóż moja znajomość z Januszem Bohdanowiczem datowała się od połowy lat 60. Najpierw wspólnie pracowaliśmy nad mapami pod kierunkiem Józefa Gajka. Później Janusz Bohdanowicz został kierownikiem Pracowni, a naszych przyjaznych stosunków nie zmąciła nawet nagana, którą ówczesny dyrektor Instytutu ukarał Go za to, że oddałem do druku w Niemczech artykuł (Kłodnicki, 1980) bez wcześniejszego uzgodnienia z władzami Instytutu. Po moim przejściu do Katedry Etnografii Uniwersytetu Wrocławskiego w końcu 1976 roku kontakty wprawdzie osłabły, ale ponownie nasze drogi się zeszły w 1993 roku, gdy wspólnie podjęliśmy trud redagowania i wydawania *Komentarzy do Polskiego Atlasu Etnograficznego*.

Jakby w przeczuciu zbliżającej się śmierci, Janusz Bohdanowicz skutecznie zabiegał o to, aby przekazać mi do Zakładu Etnologii Uniwersytetu Śląskiego Filii w Cieszynie starsze materiały archiwalne *PAE*, które *notabene* udało mi się uchronić przed powodzią, jaka nawiedziła Wrocław w 1997 roku. Liczył również na to, że kiedyś przejmę po nim resztę. Gdy Go zabrakło w grudniu 1998 roku, napisałem list do Mirosławy Drozd–Piaseckiej, wicedyrektora Instytutu Archeologii PAN, i Wandy Paprockiej, kierownika Zakładu Etnologii

IAE. Spotkaliśmy się we Wrocławiu i ustaliliśmy, że podejmą próbę skończenia prac atlasowych. Uznaliśmy za oczywiste, że materiały atlasowe winny być dostępne dla zainteresowanych z zachowaniem przyjętych zasad w tym zakresie. Ustalenia te są powodem, dla którego postanowiłem przedstawić środowisku etnologicznemu stan prac nad *Polskim Atlasek Etnograficznym* i perspektywę jego ukończenia oraz poinformować o zawartości archiwum *PAE*.

Dzięki uprzejmości Alojzego Kopoczka, prorektora Uniwersytetu Śląskiego, archiwum *PAE* znalazło bardzo dobre warunki w Filii UŚ w Cieszynie. Natomiast Irena Bukowska-Floreńska, kierownik Zakładu Etnologii UŚ, powierzyła mi dużą grupę studentów, którzy latem 2000 roku w ramach praktyk terenowych przebadali 50 punktów badawczych, posługując się kwestionariuszami dotyczącymi demonologii, wiedzy i wierzeń oraz pomocy sąsiedzkiej. W następnym roku przewidziano przebadanie następnych 50 punktów badawczych. W ten sposób badania terenowe *PAE* zostaną ostatecznie zakończone. Równocześnie wolontariuszki Archiwum w Cieszynie — Anna Drożdż i Agnieszka Lebeda opracowują mapy i przygotowują teksty komentarzy do tomu o wiedzy i wierzeniach oraz tomu o pomocy sąsiedzkiej (przewidziane do druku w latach 2002–2003). Planuje się opracowanie i druk tomów *Komentarzy* poświęconych rybołówstwu (Z. Kłodnicki), młynom wietrznym i wiatrakom (A. Szymański), małej architekturze sakralnej (K. Kiereta), demonologii (praca zbiorowa), ubiorom ludowym, obrzędowości weselnej (autorzy mile widziani). W tomach tych będą zamieszczone mapy, które pierwotnie miały być opublikowane w zeszytach VII–IX.

O zawartości archiwum orientują kwestionariusze (aneks nr 1), według których prowadzono badania w stałej sieci wsi — punktów badawczych³. W aneksie nr 2 podano tytuły map z nie opublikowanych zeszytów VII–IX. Aneks nr 3 pozwala zorientować się, które zagadnienia zostały opracowane na mapach *PAE*, w *Komentarzach* i w innych pracach opartych na materiałach atlasowych.

³ Osoby zainteresowane materiałami archiwalnymi i nie opublikowanymi mapami *PAE* mogą z nich korzystać po uprzednim uzgodnieniu terminu z niżej podpisanym (Zakład Etnologii, Uniwersytet Śląski, Filia w Cieszynie, 43–400 Cieszyn, ul. Bielska 62, tel.+33/858–11–00, fax +33/858–11–28). Studenci i magistry winni przedstawić pismo polecające od promotora.

ANEKS NR 1

Kwestionariusze Polskiego Atlasu Etnograficznego

Zapis bibliograficzny kwestionariuszy [i uwagi]		Lata badań
<i>Kwestionariusz A</i>		
1952	<i>Kwestionariusz A*</i> [Instrukcja wstępna. Środowisko. Przedmiot uprawy: rośliny hodowane. Narzędzia (tradycyjne i nowe). Typy i techniki uprawy roślin. Hodowla zwierząt].	1952
<i>Kwestionariusz B</i>		
1952	<i>Kwestionariusz B</i> do badań nad rolnictwem* [Źródła utrzymania. Stan prawny posiadania i użytkowania ziemi. Organizacja produkcji. Konsumpcja i zbył. Zagadnienia dodatkowe].	1952
<i>Kwestionariusz B</i>		
1952	<i>Kwestionariusz B do badań nad rolnictwem*</i> [Hodowla zwierząt].	1952
Dynowski W., Gajek J., Moszyński K., Zawistowicz-Adamska K.,		
[1953]	<i>Kwestionariusz z zakresu hodowli i rolnictwa do badań terenowych w 1953 r. dla Polskiego Atlasu Etnograficznego</i> , [b.m.w.], ss. 26, 9 tablic rysunkowych [A. Ogólna charakterystyka wsi; B. Wykaz i charakterystyka informatorów; C. Kwestionariusz rzeczowy: radło, socha, pług i płużyca, orka, brony, motyki i kopaczki, rodzaje lnu, sierp, półmisek i kosa, młocka i cepy, koń i wół, zawołania i odpędzania zwierząt]. Zob. Błaszczak, 1956, ss. 913–922; Staszczakówna, 1954, ss. 1282–1283.	1953
Gajek J., Nasz A., Zawistowicz-Adamska K. i pracownicy zakładów etnografii IHKM PAN w Krakowie i w Warszawie		
[1954]	<i>Kwestionariusz z zakresu hodowli i rolnictwa do badań terenowych w 1954 r. dla celów Polskiego Atlasu Etnograficznego</i> , [b.m.w.], ss. 62, 4 tablice rysunkowe. W stosunku do poprzedniego kwestionariusza uzupełniony częścią D: ugorowanie, uprawa prosa i bru, transport narzędzi w polu, uprawa pszenicy, żyta i mączanki obu zbóż, sterty i stogi, kopce, ostrwie i przepłyty, użytkowanie owiec. Zob. Pawłowska, Staszczakówna 1956, ss. 922–925.	1954 (w 1954 r. nie obowiązywało badanie zagadnień pt. „Transport narzędzi” i następnych)
Gajek J., Kutrzeba-Pojnarowa A., Nasz A.		
	<i>Kwestionariusz nr 3</i> , Wrocław 1955 [wybrane zagadnienia z zakresu rolnictwa i hodowli, pomieszczenia gospodarskie], ss. 48, 7 tablic rysunkowych.	1955
Gajek J. z udziałem pracowników Zakładu Etnografii IHKM PAN we Wrocławiu [J. Bohdanowicz, K. Kwaśniewski, B. Matuszcwska, M. Meysner, Z. Staszczak, Z. Toroński]		
1956	<i>Kwestionariusz nr 4 — Budownictwo</i> , Wrocław, stron nie num. 70, 18 tablic rysunkowych.	1956–1959 (w 1965 r. przeprowadzono badania uzupełniające w 37 wsiach, punktach badawczych PAE)
Gajek J. z udziałem pracowników Zakładu Etnografii IHKM PAN we Wrocławiu		
1958	<i>Kwestionariusz do badań nad budownictwem wiejskim</i> . Dodatek do 44 t. „Ludu”, Wrocław, ss. 56.	

Gajek J.		1960–1963 (w 1965 r. bad. uzupełniające w 22 wsiach)
1960	<i>Transport i komunikacja lądowa. Kwestionariusz nr 5, Archiwum Etnograficzne nr 22, Wrocław, ss. 354 [większość stron przeznaczona na notatki].</i>	
Kwaśniewski K.		1960–1963
1960	<i>Podział pracy i kompetencji w gospodarstwach chłopskich (wybrane zagadnienia), w: Gajek J., Transport i komunikacja lądowa. Kwestionariusz nr 5, Archiwum Etnograficzne nr 22, Wrocław [dodatek 2: Próbné badania z kultury społecznej], ss. 349–352.</i>	
Gajek J.		1964–1967 (1968–69 badania kontrolne w 29 wsiach)
1964	<i>Ludowa kultura materialna (zagadnienia wybrane). Kwestionariusz–notatnik dla kartograficznych studiów etnograficznych, Archiwum Etnograficzne nr 27, Wrocław, ss. 180. [część stron przeznaczona na notatki].</i>	
Gajek J.		1969–1974
1969	<i>Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe. Wybrane zagadnienia z zakresu kultury społecznej i duchowej. Kwestionariusz–notatnik terenowy nr VII, Wrocław, ss. 103 [połowa stron przeznaczona na notatki].</i>	
Gajek J.		1969–1974
1969	<i>Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe. Wybrane zagadnienia z zakresu kultury społecznej i duchowej. Kwestionariusz–notatnik terenowy nr VIII, Wrocław, ss. 109 [połowa stron przeznaczona na notatki].</i>	
Gajek J. (przy współudziale F. Olesiejuka)		1975–1982
1975	<i>Zwyczaj, obrzędy i wierzenia urodzinowe. Wybrane zagadnienia z zakresu kultury społecznej i duchowej. Kwestionariusz–notatnik terenowy nr IX, Wrocław, ss. 129 [połowa stron i kilka stron nadliczbowych przeznaczona na notatki].</i>	
Gajek J.		1980–
1980	<i>Demony, półdemony i istoty nadprzyrodzone w opowiadaniach i wierzeniach ludowych. Wybrane zagadnienia z zakresu kultury duchowej, dział — demonologia. Kwestionariusz–notatnik terenowy nr X, Wrocław, ss. XI + 64 [połowa stron przeznaczona na notatki].</i>	
Klimaszewska J.		1982–
[b.r.w]	<i>Wiedza i wierzenia ludowe. Kwestionariusz do badań PAE nr XI, ss. 20 [połowa stron i kilka stron nadliczbowych przeznaczona na notatki].</i>	
Jagiela K., Bohdanowicz J.		1982–
1982	<i>Kwestionariusz nr XII do badań nad zagadnieniem pomocy sąsiedzkiej zw. także „tłoką”, Wrocław, ss. 11 [połowa stron i kilka stron nadliczbowych przeznaczona na notatki].</i>	

* Kwestionariusze A i B opracowano w 1952 r.; są one podstawą kwestionariuszy nr (1) i 2. Opublikowano je w „Ludzie” t. 41, 1954, cz. II, ss. 1260–1267.

ANEKS NR 2

Polski Atlas Etnograficzny,
zeszyt VII, mapy 356–439,

redaktor i kierownik naukowy J. Gajek (kier. naukowym map nr 433, 435 i 436 był R. Reinfuss), zeszyt gotowy do druku w 1976 r.

(Cyframi rzymskimi oznaczono numery kart, arabskimi — numery map)

- CLXXXI, Pożywienie głodowe na przełomie XIX i XX wieku, oprac. J. Bohdanowicz:
356. Spożywanie korzeni, łądyg i nasion perzu (*Agropyron*),
357. Spożywanie liści ostów (*Carduus*) i tzw. „zajęczej kapusty” (*Oxalis*),
358. Spożywanie manny (*Glyceria fluitans*) i stokłosa (*Bromus*),
359. Spożywanie brukwi i żołądki.
- CLXXXII, 360. Spożywanie pasternaku (*Pastinaca sativa*), oprac. J. Bohdanowicz.
- CLXXXIII, 361. Wykorzystanie jałowca (*Juniperus communis*), oprac. J. Bohdanowicz.
- CLXXXIV, 362. Jeżyny (*Rubus*), oprac. J. Bohdanowicz.
- CLXXXV, 363. Pożywienie głodowe — lebioda (*Chenopodium*), oprac. J. Bohdanowicz.
- CLXXXVI, Zbieranie owoców z drzew i krzewów dziko rosnących, oprac. J. Bohdanowicz:
364. Czarny bez (*Sambucus nigra* L.),
365. Czarny bez — lekarstwa,
366. Tarnina (*Prunus spinosa*),
367. Jarzębina (*Sorbus aucuparia*), kalina (*Viburnum*), berberys (*Berberis vulgaris*).
- CLXXXVII, Wigilijne potrawy z grzybów suszonych, oprac. J. Bohdanowicz:
368. Sos grzybowy,
369. Grzyby w potrawach wigilijnych,
370. Potrawy z grzybów,
371. Polewka grzybowa.
- CLXXXVIII, Pożywienie zwyczajowe. Reliktowe spożywanie kasz, oprac. J. Bohdanowicz:
372. Spożywanie kaszy z prosa w wigilię Bożego Narodzenia.
373. Spożywanie kaszy jęczmiennej w wigilię Bożego Narodzenia.
374. Spożywanie kaszy gryczanej w wigilię Bożego Narodzenia.
375. Spożywanie kaszy z prosa w czasie wesela.
- CLXXXIX, 376. Zagadnienia związane z kutią, kluskami na słodko i opłatkiem (miód, mak, ziarno i pochodne w potrawach wigilijnych), oprac. J. Bohdanowicz.
- CXC, 377. Pożywienie obrzędowe — kluski, oprac. J. Bohdanowicz.

- CXCI, 378. Potrawy wigilijne — groch, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCII, 379. Potrawy obrzędowe na obszarach peryferycznych, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCIII, 380. Kwaśnica — kapuśniak jako potrawy wigilijne, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCIV, 381. Żur, grochówka jako potrawy wigilijne, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCV, 382. Polewki z suszu owocowego podawane w czasie wigilii, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCVI, 383. Siemię w potrawach wigilijnych, oprac. J. Bohdanowicz.
- CXCVII, 384. Rzadkie i zanikające kosze do transportu ręcznego, oprac. Z. Kłodnicki.
- CXCVIII, 385. Związek niektórych nazw z formami koszy i toreb, oprac. Z. Kłodnicki.
- CXCIX, 386. Opałki, oprac. Z. Kłodnicki.
- CC, 387. Naczynia gliniane do transportu ręcznego, oprac. Z. Kłodnicki.
- CCI, 388. Typy sań roboczych, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCII, 389. Odmiany pojedynczych sań roboczych, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCIII, 390. Osadzenie nasadów w pojedynczych saniach roboczych, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCIV, 391. Umocowanie dyszla w pojedynczych saniach roboczych, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCV, 392. Odmiany sań spinanych parami lub z włókiem, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCVI, 393. Osadzenie nasadów w saniach spinanych parami lub z włókiem, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCVII, 394. Umocowanie dyszla w saniach spinanych parami lub z włókiem, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCVIII, 395. Nazwy sań spinanych, oprac. J. Grocholski i Z. Kłodnicki.
- CCIX, Wróżby o zbliżającej się śmierci i urodzinach z zachowania się ptaków, oprac. B. Jankowska:
- 396. Wróżby o śmierci z zachowania się kury,
 - 397. Wróżby o śmierci z zachowania się ptaków,
 - 398. Wróżby o śmierci z zachowania się sowy,
 - 399. Wróżby o urodzinach z zachowania się sowy.
- CCX, Różne wróżby o zbliżającej się śmierci, oprac. B. Jankowska:
- 400. Wróżby o śmierci z zachowania się psa,
 - 401. Wróżby o śmierci z zachowania się konia,
 - 402. Wróżby o śmierci z zachowania się kreta,
 - 403. Wróżby o śmierci z cieni.
- CCXI, 404. Zwyczaj tłuczenia naczyń oraz wylewania wody używanej przy myciu zwłok, oprac. K. Zielnica.
- CCXII, 405. Cel wyposażania zmarłego w pieniądze, oprac. W. Sokół.
- CCXIII, 406. Sposób wyposażenia zmarłego w pieniądze, oprac. W. Sokół.

- CCXIV, 407. Wyposażenie zmarłego w przedmioty osobistego użytku związane z pożywieniem i używkami, oprac. W. Sokół.
- CCXV, 408. Wyposażenie zmarłego w pożywienie i używki, oprac. W. Sokół.
- CCXVI, 409. Wyposażenie zmarłego w przedmioty osobistego użytku, oprac. W. Sokół.
- CCXVII, 410. Czuwanie przy zwłokach, oprac. W. Sokół.
- CCXVIII, 411. Zabiegi magiczne przy wynoszeniu trumny przez próg, oprac. W. Sokół.
- CCXIX, Zwyczaje związane z wyprowadzaniem zwłok z domu pogrzebowego na cmentarz, oprac. K. Zielnica:
- 412. Obrzędowe wywracanie sprzętów i wozu w związku z wyprowadzeniem zwłok (zjawiska zanikające),
 - 413. Trzykrotne ruszanie i zatrzymywanie wozu przed wyruszeniem konduktu pogrzebowego,
 - 414. Otwieranie lub zamykanie okien i drzwi,
 - 415. Wyprowadzenie zmarłego na cmentarz.
- CCXX, 416. Zwyczaj zawiadamiania bydła i pszczoł o śmierci gospodarza, oprac. K. Zielnica.
- CCXXI, 417. Sposoby zawiadamiania wsi o śmierci jednego z jej mieszkańców, oprac. B. Jankowska.
- CCXXII, 418. Wierzenia w przychodzenie dusz w dzień zaduszny, oprac. B. Jankowska.
- CCXXIII, 419. Odwiedziny dusz zmarłych w zwyczajach zadusznych, oprac. B. Jankowska.
- CCXXIV, 420. Reliktowe obdarowywanie dziadów w Dniu Zadusznym, oprac. B. Jankowska.
- CCXXV, 421. Zwyczaje obdarowywania w Dniu Zadusznym, oprac. K. Zielnica.
- CCXXVI, 422. Zwyczaj obdarowywania dzieci w okresie Adwentu i Bożego Narodzenia (przez chodzące postaci), oprac. B. Jankowska.
- CCXXVII, 423. Zwyczaj obdarowywania dzieci w okresie Adwentu i Bożego Narodzenia (przez podkładanie podarków), oprac. B. Jankowska.
- CCXXVIII, 424. Reliktowe zwyczaje przyjmowania i zapraszania dusz zmarłych w wigilię Bożego Narodzenia, oprac. B. Jankowska.
- CCXXIX, 425. Wigilijne wróżby o urodzaju, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCXXX, 426. Zwyczaj obdarowywania dzieci w okresie Wielkanocy, oprac. B. Jankowska.
- CCXXXI, 427. Palenie ognia obrzędowych w zwyczajach dorocznych w końcu XIX i w I poł. XX wieku, oprac. Z. Kłodnicki.
- CCXXXII, 428. Zakazy wykonywania czynności na progu, oprac. W. Sokół.
- CCXXXIII, 429. Próg w szkodzących zabiegach magicznych, oprac. W. Sokół.
- CCXXXIV, 430. Próg w sporzących zabiegach magicznych, oprac. W. Sokół.
- CCXXXV, 431. Płody rolnicze i symboliczne przedmioty na stole wigilijnym zapewniające urodzaj i pomyślność, oprac. J. Bohdanowicz.

- CCXXXVI, 432. Poczęstunek po pogrzebie, oprac. J. Rajces.
 CCXXXVII, 433. Ośrodki garncarskie w II poł. XIX i w XX wieku, oprac. E. Fryś–
 –Pietraszkowa.
 CCXXXVIII, 434. Typy pieców piekarskich, oprac. E. Fryś–Pietraszkowa
 i R. Reinfuss.
 CCXXXIX, 435. Ceramika siwa — ośrodki wyrobów, oprac. E. Fryś–Pietraszkowa.
 CCXL, 436. Techniki zdobnicze w garncarstwie. Ośrodki wyrobu majolik i półma-
 jolik oraz malowanych kafli, oprac. E. Fryś–Pietraszkowa.
 CCXLI, 437. Reliktowe narzędzia do wysiewania zbóż, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCXLII, 438. Przebieg badań terenowych prowadzonych na podstawie kwestiona-
 riusza nr 8 we wsiach stałej sieci *PAE*, oprac. W. Sokół.
 CCXLIII, 439. Wsie stałej sieci *PAE*, w których prowadzono badania terenowe na
 podstawie kwestionariusza nr 5, oprac. Z. Kłodnicki.

Polski Atlas Etnograficzny,
 zeszyt VIII, mapy 440–521,

red. i kierownik naukowy J. Gajek, zeszyt gotowy do druku w 1988 r.
 (Cyframi rzymskimi oznaczono numery kart, arabskimi — numery map)

- CCXLIV, 440. Podział administracyjny Polski, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCXLV, 441. Wsi stałej sieci *PAE*, w których prowadzono badania terenowe na
 podstawie kwestionariusza nr 7, oprac. B. Jankowska.
 CCXLVI, 442. Ości, bodarze i harpuny do połowu ryb, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCXLVII, 443. Samolówki rybackie, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCXLVIII, 444. Kłonie I: człapuny, suwaty, bezrękojeściowe kłonie z pałakiem,
 oprac. Z. Kłodnicki.
 CCXLIX, 445. Kłonie II: sanie, kłonie ramowate, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCL, 446 Znaczenie wyrazów „brodnia”, „kłonia”, „sak”, „wata”, „suwata”, oprac.
 Z. Kłodnicki.
 CCLI, 447. Niektóre rzadsze narzędzia i sposoby połowu ryb, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCLII, 448. Ludowy terminarz siewu zbóż ozimych, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCLIII, 449. Ludowy terminarz siewu owsa i jęczmienia, oprac. Z. Kłodnicki.
 CCLIV, 450. Reliktowe występowanie krzesiw na przełomie XIX i XX wieku, oprac.
 B. Jankowska.
 CCLV, 451. Pieczywa plackowate z zakwaszonego ciasta, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCLVI, 452. Formy sukman męskich, oprac. W. Sokół.
 CCLVII, 453. Typy pasów w ubiorze męskim, oprac. W. Sokół.
 CCLVIII, 454. Ozdoby szczytowe typu pazdurów, oprac. W. Sokół.
 CCLIX, 455. Ozdoby szczytowe typu śparogów, oprac. W. Sokół.
 CTLX, 456. Sanie wyjazdowe, oprac. Z. Kłodnicki.

- CCLXI, 457. Zabiegi magiczne w wypadku ciężkiego konania, oprac. W. Sokół.
- CCLXII, 458. Ubiór zmarłego na przełomie XIX/XX wieku, oprac. B. Jankowska.
- CCLXII, 459. Nakrycie głowy zmarłego, oprac. B. Jankowska.
- CCLXIII, 460. Nakazy i zakazy związane z pożyczaniem przez ciężarną, oprac. B. Jankowska.
- CCLXIV, Nakazy i zakazy obowiązujące ciężarną, oprac. B. Jankowska:
- 461. Złamanie zakazu grozi powikłaniem porodu I,
 - 462. Złamanie zakazu grozi powikłaniem porodu II,
 - 463. Przestrzeganie nakazu ułatwia poród,
 - 464. Niektóre zakazy obowiązujące kobiety w ciąży.
- CCLXVI, 465. Rodzaje znamion na ciele dziecka jako rezultat złamania zakazów przez matkę, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCLXVII, 466. Ludowa etiologia kalectwa noworodków, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCLXVIII, Dawne czynności zwyczajowe babki po porodzie:
- 467. Zabiegi magiczne związane z łożyskiem, oprac. B. Jankowska,
 - 468. Zabiegi magiczne związane z „czepkiem”, oprac. B. Jankowska,
 - 469. Zrywanie czapki wchodzącym do izby po porodzie i formy jej wykupu, oprac. B. Jankowska,
 - 470. Prawno-społeczne funkcje „babki”, oprac. B. Jankowska i K. Jagieła.
- CCLXIX, 471. Zwyczajowe formy wynagradzania „babki”, oprac. B. Jankowska.
- CCLXX, 472. Zabiegi magiczne przy pierwszej kąpieli dziecka, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXI, Obrzędowe obdarowywanie niemowlęcia i matki po porodzie:
- 473. Obdarowywanie położnicy przez sąsiadki i krewne. Stan do 1939 r., oprac. K. Jagieła,
 - 474. Obdarowywanie dziecka pieniędzmi w dniu chrztu, oprac. W. Sokół,
 - 475. Obdarowywanie dziecka płótnem w dniu chrztu, oprac. W. Sokół,
 - 476. Reliktowe formy obdarowywania dziecka. Podarki o charakterze symbolicznym, oprac. W. Sokół.
- CCLXXII, Zwyczaje i wierzenia związane z izolacją położnicy do czasu wyvodu, oprac. J. Bohdanowicz:
- 477. Różne zakazy obowiązujące położnicę,
 - 478. Zakazy czerpania wody w tym okresie,
 - 479. Ludowe uzasadnienie izolacji położnicy,
 - 480. Zwyczajowy okres izolacji położnicy.
- CCLXXIII, Zwyczajowa recepcja dziecka do rodziny i społeczności lokalnej:
- 481. Reliktowe obrzędy recepcyjne związane z przyjęciem dziecka do rodziny przez styczność z chałupą lub jej urządzeniami, oprac. J. Bohdanowicz i K. Jagieła,
 - 482. Reliktowe obrzędy recepcyjne związane z przyjęciem dziecka przez członków rodziny, oprac. J. Bohdanowicz i K. Jagieła,
 - 483. Poczęstunek po urodzinach dziecka, oprac. J. Bohdanowicz i K. Jagieła,
 - 484. Przyjęcie po chrzcie, oprac. W. Sokół.

- CCLXXIV, Niektóre zwyczaje związane z chrzcinami i odłączeniem dziecka od piersi:
- 485. Zwyczajowa ilość rodziców chrzestnych, oprac. W. Sokół,
 - 486. Zakazy i nakazy związane z chrztem w przypadku śmiertelności dzieci w rodzinie, oprac. W. Sokół,
 - 487. Zabiegi magiczne przy odłączaniu dziecka od piersi. Nakazy I, oprac. B. Jankowska,
 - 488. Zabiegi magiczne przy odłączaniu dziecka od piersi. Zakazy II, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXV, 489. Zabiegi magiczne chroniące niemowlę przed porwaniem i zamianą, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXVI, 490. Wątki wierzeniowe o pochodzeniu dzieci, oprac. K. Jagieła i K. Zielnica.
- CCLXXVII, 491. Demony porywające i odmieniające niemowlęta, oprac. K. Jagieła i K. Zielnica.
- CCLXXVIII, 492. Demony, którymi straszy się dzieci, oprac. K. Jagieła i K. Zielnica.
- CCLXXIX, 493. Formy dożywocia i jego ludowe nazwy, oprac. W. Sokół.
- CCLXXX, 494. Zwyczajowe normy użytkowania chałupy przez starych rodziców po przekazaniu gospodarstwa dzieciom, oprac. W. Sokół.
- CCLXXXI. Zwyczaje w cyklu Bożego Narodzenia, oprac. B. Jankowska:
- 495. Przystosowanie izby na wigilię,
 - 496. Słoma i nie młócony snop w zwyczajach wigilijnych,
 - 497. Słoma wigilijna w zabiegach magicznych,
 - 498. Chodzenie dzieci „po szczodrakach”.
- CCLXXXII, 499. Zabiegi magiczne zapewniające urodzaj drzewom owocowym, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXXIII, 500. Obrzędy i zwyczaje zapustne, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXXIV, 501. Widowiska i korowody zapustne, oprac. B. Jankowska.
- CCLXXXV, 502. Zwyczaj tłuczenia garnka w okresie postu, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCLXXXVI, 503. Zwyczaj wiosenny chodzenia z „gaikiem”, oprac. W. Sokół.
- CCLXXXVII, 504. Zwyczaj wiosenny „Marzanna”, oprac. W. Sokół.
- CCLXXXVIII, 505. Zabiegi magiczne z ziarnem siewnym, oprac. Z. Kłodnicki.
- CCLXXXIX, 506. Nakazy obowiązujące siewcę w czasie siania ziarna, oprac. Z. Kłodnicki.
- CCXC, 507. Palma wielkanocna w magicznych zabiegach rolniczo-budowlanych, oprac. J. Bohdanowicz i K. Zielnica.
- CCXCI, 508. Magiczne funkcje palmy wielkanocnej, oprac. J. Bohdanowicz i K. Zielnica.
- CCXCII, Obchody, gry i zabawy w okresie wielkanocnym:
- 509. Wyścigi gospodarzy po rezurekcji, oprac. W. Sokół,
 - 510. Gry i zabawy pisankami, oprac. J. Bohdanowicz,

511. Zabawy huśtawkowe, oprac. W. Sokół,
 512. Świecenie pól i zagród, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCXCIII, 513. Zwyczaj oblewania wodą w okresie wielkanocnym, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCXCIV, 514. Zwyczaj smagania wielkanocnymi witkami, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCXCV, 515. Obchody wielkanocne typu kolędowego, oprac. J. Bohdanowicz i K. Zielnica.
 CCXCVI, 516. Zakaz spania w czasie dnia w okresie wielkanocnym, oprac. J. Bohdanowicz.
 CCXCVII, 517. Kształt i nazwy ostatniego snopa, oprac. K. Jagieła.
 CCXCVIII, 518. Ścinanie ostatnich kłosów i ich nazwy, oprac. K. Jagieła.
 CCXCIX, 519. Zabiegi magiczne wiążące się z ostatnimi kłosami, oprac. K. Jagieła.
 CCC, 520. Oblewanie wodą w zwyczajach żniwnych, oprac. K. Jagieła.
 CCCI, 521. Dokumentacja badań. Wykaz ankiet. Sygnaturowy wykaz wsi, w których przeprowadzono poszukiwania ankietowe, oprac. A. Mączyńska.

Polski Atlas Etnograficzny

zeszyt IX, mapy 522–628, red. J. Bohdanowicz,
 zeszyt gotowy do druku w 1988 r.

(Cyframi rzymskimi oznaczono numery kart, arabskimi numery map)

- CCCII, 522. Wsi stałej sieci PAE, w których prowadzono badania terenowe na podstawie kwestionariusza nr 9, oprac. B. Jankowska.
 CCCIII, Tkaniny pasiaste w ubiorze ludowym, oprac. A. Mączyńska:
 523. Strój męski — spodnie,
 524. Strój kobiecy — spódnica,
 525. Strój kobiecy — fartuch,
 526. Strój kobiecy — kaftan, stanik, pstrucha.
 CCCIV, Męskie nakrycia głowy, oprac. A. Szymański:
 527. Czapki sukienne i dziane,
 528. Kaszkiety i maciejówki,
 529. Tradycyjne kapelusze filcowe,
 530. Kapelusze plecione.
 CCCV, 531. Męskie czapki futrzane i futrzano-sukienne (druga połowa XIX–XX wiek), oprac. A. Szymański.
 CCCVI, 532. Młyny wietrzne — wiatraki, oprac. A. Szymański.
 CCCVII, 533. Mała architektura sakralna — kapliczki domkowe naziemne, opracowali Z. Kłodnicki i A. Szymański.
 CCCVIII, 534. Mała architektura sakralna — kapliczki słupowe, opracowali Z. Kłodnicki i A. Szymański.

- CCCIX, 535. Mała architektura sakralna — kapliczki skrzynkowe i wnękowe, opracowali Z. Kłodnicki i A. Szymański.
- CCCX, 536. Sposoby konserwowania wieprzowiny i drobiu, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXI, 537. Obdarowywanie sąsiadów po świniobiciu, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXII, 538. Osoby zajmujące się kojarzeniem małżeństw, oprac. B. Czuchnowska i A. Mączyńska.
- CCCXIII, 539. Osoby udające się z pierwszą wizytą do domu dziewczyny w celach matrymonialnych, oprac. A. Mączyńska.
- CCCXIV, 540. Symboliczne formy zawierania małżeństw, oprac. A. Mączyńska.
- CCCXY, Niektóre zwyczaje związane z obrzędowymi odwiedzinami, oprac. A. Mączyńska:
- 541. Sposób nawiązywania rozmowy przez swatów w domu dziewczyny podczas pierwszych odwiedzin,
 - 542. Ilość obrzędowych odwiedzin,
 - 543. Wymiana darów między młodymi,
 - 544. Ustalenia dotyczące spraw majątkowych.
- CCCXVI, Tradycyjne zapraszanie gości na wesele, oprac. A. Mączyńska:
- 545. Zapraszanie przez młodych po raz pierwszy,
 - 546. Zapraszanie przez młodych po raz drugi i trzeci,
 - 547. Zapraszanie przez drużbów lub wybrane osoby po raz pierwszy,
 - 548. Zapraszanie przez drużbów lub wybrane osoby po raz drugi i trzeci.
- CCCXVII, 549. Terminy obowiązujące przy zapraszaniu gości na wesele, oprac. A. Mączyńska.
- CCCXVIII, 550. Tradycyjne formy zapraszania gości na wesele, oprac. A. Mączyńska.
- CCCXIX, 551. Tradycyjne sposoby przybycia osób zapraszających gości na wesele, oprac. A. Mączyńska.
- CCCXX, Niektóre tradycyjne zwyczaje przedweselne, oprac. A. Mączyńska:
- 552. Sposoby obdarowywania młodych i domu weselnego,
 - 553. Zwyczaj przynoszenia produktów spożywczych do domu weselnego,
 - 554. Zwyczaj obdarowywania młodych darami rzeczowymi,
 - 555. Wieczór kawalerski.
- CCCXXI, Dziewiczy wieczór, oprac. A. Mączyńska:
- 556. Zwyczaj robienia wianka i różgi w domu panny młodej,
 - 557. Zwyczaj wypiekania pieczywa w domu panny młodej,
 - 558. Zwyczaj tłuczenia naczyń na progu domu weselnego,
 - 559. Zwyczaj chodzenia z muzyką.
- CCCXXII, 560. Strój głowy panny młodej podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXIII, 561. Wianek jako tradycyjny ubiór panny młodej w XIX w., oprac. B. Jankowska.

- CCCXXIV, 562. Osoby zdejmujące wianek pannie młodej przed oczepinami, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXV, 563. Zwyczaje i obrzędy wykonywane z wiankiem panny młodej w tradycyjnym weselu, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXVI, 564. Recepcyjne momenty w obrzędowości ranka przed ślubem w tradycyjnym weselu, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXVII, 565. Tradycyjne formy zawarcia małżeństwa, błogosławienie i pożegnanie z domem, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXVIII, 566. Tradycyjny sposób udawania się i powrotu państwa młodych ze ślubu, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXIX, 567. Witanie państwa młodych po powrocie z kościoła, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXX, Zwyczaje związane z pieczywem, zbożem i słodyczami w tradycyjnym weselu:
568. Drobne pieczywo weselne, oprac. J. Bohdanowicz,
569. Obdarowywanie dzieci drobnym pieczywem i słodyczami przez osoby z orszaku weselnego, oprac. B. Jankowska.
570. Obsypywanie młodej lub młodych, oprac. B. Jankowska.
571. Zwyczaje związane z chlebem przy powitaniu młodych po przyjeździe z kościoła, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXXI, 572. Zwyczaje i obrzędy w czasie powitania państwa młodych po przyjeździe z kościoła, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXXII, Lokalizacja niektórych obrzędów weselnych:
573. Tradycyjne miejsce ubierania panny młodej do ślubu, oprac. B. Jankowska.
574. Uczta weselna po powrocie z kościoła, oprac. J. Bohdanowicz,
575. Miejsce dokonania oczepin, oprac. K. Jagieła,
576. Rola karczmy podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Jankowska.
- CCCXXXIII, 577. Tradycyjne potrawy weselne, Oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXXXIV, 578. Tradycyjne potrawy weselne — kasze, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXXXV, 579. Pieczywo weselne. Kołacz — korowaj, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXXXVI, 580. Zdobienie pieczywa weselnego — ozdoby z ciasta, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXXXVII, 581. Zdobienie pieczywa weselnego — ozdoby roślinne, oprac. J. Bohdanowicz.
- CCCXXXVIII, Tradycyjne potrawy i pieczywo weselne, oprac. J. Bohdanowicz:
582. Polewki i rosoły,
583. Potrawy mięsne,
584. Ilość wypiekanych kołaczy,
585. Funkcje obrzędowe pieczywa weselnego.
- CCCXXXIX, 586. Formy obdarowywania panny młodej pieniędzmi w czasie rozplecin i oczepin, oprac. K. Jagieła.

CCCXL, Reliktowe zwyczaje weselne:

- 587. Terminy dokonywania rozplecin i postrzyżyn, oprac. K. Jagieła,
- 588. Formy obrzędowych posadzin panny młodej do rozplecin i oczepin, oprac. K. Jagieła,
- 589. Relikty pokładzin, oprac. K. Jagieła,
- 590. Ogień i woda w zwyczajach przenosinowych, oprac. B. Czuchnowska.

CCCXLI, 591. Terminy przenosin podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Czuchnowska.

CCCXLII, 592. Powitanie panny młodej po przenosinach podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Czuchnowska.

CCCXLIII, Obrzędy i zwyczaje praktykowane podczas przenosin, oprac. B. Czuchnowska:

- 593. Zwyczaje przy obdarowywaniu się pieczywem w czasie powitania w domu młodego,
- 594. Obrzędy recepcyjne i zwyczaje związane z przejściem młodej do domu młodego,
- 595. Obdarowywanie przez młodą rodziny męża i gości weselnych,
- 596. Wróżby i inne zabiegi sprawdzające gospodarność panny młodej.

CCCXLIV, 597. Zwyczaje związane z wianem panny młodej, oprac. B. Czuchnowska.

CCCXLV, 598. Poprawiny, oprac. J. Bohdanowicz.

CCCXLVI, 599. Formy różgi weselnej, oprac. Jacek Bohdanowicz i J. Bohdanowicz.

CCCXLVII, 600. Zdobienie różgi weselnej, oprac. Jacek Bohdanowicz i J. Bohdanowicz.

CCCXLVIII, Wianek i różga w obrzędowości weselnej:

- 601. Tradycyjne sposoby przechowywania wianka panny młodej, oprac. B. Janowska,
- 602. Zwyczaje związane z różgą weselną, oprac. J. Bohdanowicz,
- 603. Czynności magiczne z różgą w czasie obrzędów weselnych, oprac. J. Bohdanowicz,
- 604. Funkcje różgi weselnej, oprac. J. Bohdanowicz.

CCCXLIX, 605. Główna postać orszaku weselnego i jej nazwy, oprac. B. Czuchnowska.

CCCL, 606. Rytualne funkcje starosty podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Czuchnowska.

CCCLI, 607. Rola starosty w ważniejszych aktach wesela, oprac. B. Czuchnowska.

CCCLII, 608. Funkcja starosty jako kierownika wesela, oprac. B. Czuchnowska.

CCCLIII, 609. Funkcja starosty jako gospodarza podczas wesela ludowego, oprac. B. Czuchnowska.

CCCLIV, Funkcje starosty w sprawach majątkowych podczas tradycyjnego wesela, oprac. B. Czuchnowska.

- 610. Uczestnictwo starosty w przedślubnej ugodzie majątkowej,
- 611. Udział starosty w symbolicznym targu o młodą,
- 612. Udział starosty w kosztach weselnych,
- 613. Pośrednictwo starosty w wianowaniu młodej i opłaceniu niektórych kosztów wesela.
- CCCLV, 614. Opieka starosty nad młodymi podczas uroczystości weselnej, oprac. B. Czuchnowska.
- CCCLVI, 615. Atrybuty starosty weselnego — przedmioty trzymane w ręce, oprac. B. Czuchnowska.
- CCCLVII, 616. Oznaki starosty weselnego przy ubiorze, oprac. B. Czuchnowska.
- CCCLVIII, 617. Oznaki starosty weselnego przy nakryciu głowy, oprac. B. Czuchnowska.
- CCCLIX, 618. Atrybuty st. drużby — przedmioty trzymane w ręce, oprac. B. Jankowska.
- CCCLX, 619. Atrybuty st. drużby przy ubiorze, oprac. B. Jankowska.
- CCCLXI, 620. Atrybuty st. drużby przy nakryciu głowy, oprac. B. Jankowska.
- CCCLXII, Zdobienie jaj wielkanocnych i ich nazwy, oprac. M. Kaczanowska:
 - 621. Zdobienie jaj wielkanocnych techniką woskową,
 - 622. Techniki zdobienia jaj wielkanocnych,
 - 623. Nazwy zdobienia jaj wielkanocnych I,
 - 624. Nazwy zdobienia jaj wielkanocnych II.
- CCCLXIII, 625. Funkcje „majów” i terminy ich stawiania, oprac. K. Jagieła, W. Sokół, A. Szymański.
- CCCLXIV, 626. Miejscowości, z których informacje związane z tematyką zeszytu IX PAE pochodzą ze zbiorów muzealnych i archiwalnych, oprac. A. Szymański.
- CCCLXV, 627. Miejscowości, z których informacje związane z tematyką zeszytu IX PAE pochodzą z literatury, oprac. A. Szymański.
- CCCLXVI, 628. Miejscowości, z których pochodzą informacje ankietowe, związane z tematyką zawartą w zeszycie IX PAE, oprac. A. Szymański.

ANEKS NR 3

Spis map *Polskiego Atlasu Etnograficznego* w układzie rzeczowym według J. Gajka (zeszyty I–VIII) i Z. Kłodnickiego (zeszyt IX i literatura*)

Skróty: *ADV* — *Atlas der deutschen Volkskunde*

AJKLW — *Atlas języka i kultury ludowej Wielkopolski*

AKLP — *Atlas kultury ludowej w Polsce*

Układ rzeczowy (numery zeszytów <i>PAE</i> podano cyframi rzymskimi, numery map — arabskimi)	Komentarze i inne prace oparte na mapach i materiałach <i>PAE</i> oraz literatura uzupełniająca**
Kultura materialna	
I. Zbieractwo: Zbierackie czerpaki zgrzeblowate — VI, 309. Zbieractwo: grzybów — VI, 312–315; VII, 368–371; roślin [borówki bagienne, perz, osiet, zajęcza kapusta, manna, stokłosa, bukiew, żołędzie, pasternak, jałowicze, jeżyny, lebioda, czarny bez, tarnina, kalina, berberys, jarzębina] — VI, 310; VII, 356–367. Ściąganie soków z drzew — VI, 311.	Jankowska, 1996a. Bohdanowicz, 1996.
II. Rybołówstwo: Sposoby połowu ryb: łapanie ryb rękami, głuszenie, trucie — VIII, 446. Narzędzia do połowu ryb: bodarze, ości, kłonic (człapun, kłonia opalkowata, kłonic pałakowate, kłonic ramowate, sanie, suwata), kotwy, nastawki, sieci matniowe, samołówki (samołówki prymitywne, lasy, bębenki, wiersze, węcierze-żaki), sidła, szczypce, włoki, zarzutnie — VII, 422–446.	Kłodnicki, 1974b, 1976c, 1986–1988, 1987, 1992. (Moszyński, 1929b; Znamierowska-Prüfferowa, 1957; Olędzki, 1962; Mocarska-Kowalska, 1963; <i>AJKLW</i> , 1996).
III. Pasterstwo i hodowla: Hodowla pszczoł (ule) VI, 316, 317. Budynki i urządzenia związane z pasterstwem i hodowlą — I, 54–57; II, 108–110.	Jankowska, 1994. Kwaśniewski, 1961. Szymański, 1994a. (Baranowski, 1966; Zaręba 1972; Lempka, 1976).
IV. Rolnictwo	(Moszyński, 1929b).
Narzędzia rolnicze: motyki, kopaczki — III, 130–139; radła — III, 240–147; sochy — zesz. próbny 3; I, 3–4; II, 58–65; pługi i pługice — III, 148–158; brony — I, 5–9, narzędzia do siewu — VII, 437; sierp i kosa — zesz. próbny 8, 10, 11; I, 27–30; II, 68–69; cepy i młócenie — zesz. próbny 9, 12, 13; I, 31–34; II — 70–74.	Jankowska, 1993; Garyga, 1963. (Moszyński, 1929b, 1937a; Judycka, 1957, 1961; Dobrowolska, 1967; Smułkowska, 1968; Wiegmann, 1969; <i>ADV</i> , 1962, 1973; Zaręba, 1970; Meiners, 1983; Cox, 1985; <i>AJKLW</i> , 1982, 1986; Baranowski, 1966; Lempka, 1976; Nowosz, 1976; Górak, 1992; Brenz, 1996). Marczyk, 1993a,b; Sokolewicz, 1993; Szymański, 1993a; Kłodnicki, 1994b, 2000; Nasz, 1960; Pawłowska, 1994; Trojan, 1983, 1994a,b.
Prace i techniki rolnicze: formy transportu narzędzi w polu —	Szymański, 1994b. Dożycka
I. 10–14; II, 66; VI, 340, 341; techniki orki, ugorowanie, siew zbóż — zesz. próbny 4–7; III, 159–163; terminarz siewu zbóż — VIII, 447–448; przesuszanie zbóż (formy kopic) — I, 35–39; II, 75–79.	1993. Kłodnicki, 1994b, 2000. Grocholski, 1994. (Zaręba, 1970; <i>AJKLW</i> , 1982; <i>ADV</i> , 1939; Kaiser, 1936; Baranowski, 1966).

Zwierzęta Pociągowe — I, 15–18.	Pudło, 1962. Marczyk, 1994. (Baranowski, 1966, 1967; Gajek, 1967; Lempka, 1976; <i>AJKLW</i> , 1986, 1989, mapy, 483–497).
Przechowywanie nie wymłóconego zboża: brogi, stogi, sterty, stodoły — III, 164–173.	Dołżycka, 1994a,b. Kwaśniewski, 1965; Staszczak, 1963. (Moszyński, 1929b; Baranowski, 1966; Zaręba, 1970, 1972; Lempka, 1976; <i>AJKLW</i> , 1982).
Przechowywanie ziarna: w spichrzach — zesz. próbny 14; I, 40, 45–49; II, 80–87; w komorach — I, 40–44; II, 82, 86, 88–96; w sąsiedkach stodół — I, 40, 43; II, 97–107; na strychach — zesz. próbny 15; I, 40, 44; w kadłubach, słomiankach, workach — I, 50–53; IV, 345–348.	Bohdanowicz, 1972, 1973b, 1976b, 1977, 1994. Kłodnicki, 2000. Baranowski, 1966, Górak, 1992).
Rośliny uprawne: ber — I, 37; krzyca — I, 19–27; proso — I, 23, 24; pszenica — I, 22; żyto — I, 21–22.	Hofman–Liandzis, 1962. Szymański, 1993. (Baranowski, 1966, 1967; Zaręba, 1970). Gajek, 1967.
V. Pożywienie	Bohdanowicz, 1973a. (Wiegelmann, 1967a; Tolksdorf, 1975).
Narzędzia do przygotowania pożywienia: naczynia klepkowe do czerpania i noszenia wody — VI, 343, 344; nosidła — IV, 240, 241; niecenie ognia (krzesiwa) — VIII, 447; stępy — V, 251–256; żarna — V, 257–261; maślnice — VI, 334–337.	Dołżycka, 1996a,b; Kłodnicki, 1997b. Jankowska, 1996c. Jagieła, 1973a,b,c, 1996a,b. (Popiel, 1936; Zaręba, 1970, 1972; <i>AJKLW</i> , 1979a).
Konserwacja mięsa — IX, 536.	Bohdanowicz, 1996. (<i>AKLW</i> , 1979a).
Pożywienie głodowe (zob. też zbieractwo) — VII, 310–315, 356–371.	Bohdanowicz, 1996. (Wiegelmann, 1967a).
Potrawy i napoje: soki z drzew — VI, 311; kwas pitny — VI, 318; grzyby — VI, 312–315; VII, 368, 379; borówki bagienne — VI, 310; jeżyny — VII, 362; czarny bez — VII, 364–365; jałowiec — VII, 361; siara — VI, 338, 339; kasze — VI, 325–327, 329; VII, 372–375; mak — VI, 333; VII, 376–378; placki z ciasta zakwaszonego — VIII, 451; chleb — V, 262–265; polewki, bryje i zupy — V, 266, 267; VI, 318–321; VII, 380–382; pieróg i pierogi — VI, 327–332; gołąbki — VI, 325, 326.	Bohdanowicz, 1973a, 1996. (Moszyński, 1929b; <i>AJKLW</i> , 1979a; Brencz, 1996; <i>ADV</i> , 1959, 1962, 1965; Kaiser, 1936; Wiegelmann, 1967a; Zaręba, 1972; Tolksdorf, 1975).
Pożywienie obrzędowe — VII, 368–383; VIII, 483; w obrzędach weselnych — IX, 568, 569, 571, 593, 595; potrawy wigilijne — VII, 379; siemię w potrawach wigilijnych — VI, 383.	Bohdanowicz, 1973a, 1996. (<i>ADV</i> , 1938, 1959, 1962; Kaiser, 1936; Prinz i Frauenknecht, 1963; Wiegelmann, 1963a–d, 1967a; Tolksdorf, 1975).
Używki: fermentowane soki z drzew — VI, 311, spożywanie borówek bagiennych — VI, 310.	Bohdanowicz, 1996. (<i>ADV</i> , 1959, 1962, Frauenknecht, 1963).
VI. Obróbka surowców	
Plecionkarstwo — V, 275–281; VI, 346–348, 355.	(Zaręba, 1972).
Obróbka włókna — V, 268–272.	(Moszyński, 1929b; Dobrowolska, 1967; <i>AJKLW</i> , 1991; Brencz, 1996, <i>ADV</i> , 1962).
Garnkarstwo — VII, 433–436.	

VII. Odzież: zapaski naramienne — III, 185, 186; fartuchy — IX, 525; spodnice — IX, 524, kaftany, staniki, pstruchy — IX, 526; chamełki — VI, 351; męskie nakrycia głowy — VI, 349, 50; IX, 527–531; sukmany — VIII, 452; spodnie — IX, 523; pasy wełniane — VIII, 453; obuwie — VI, 352.	(Moszyński, 1929b; <i>AJKLW</i> , 1991).
VIII. Budownictwo (zob. też przechowywanie nie wymłóconego zboża)	(Moszyński, 1929b; Tłoczek, 1958; Schier, 1966; Ganczka i in., 1968; Pokropek, 1976).
Ziemniaki i piwnice — zesz. próbny, 16; III, 174–182.	Bohdanowicz, 1995b. (Zaręba, 1972; Górak, 1992).
Elementy konstrukcji: spichrzy i stodoły — I, 46–49; II, 83–85, 100–102, 129; IV, 191–199, 220, 221, 223; ściany przysłupowe — II, 129; IV, 224; wyprawa i białenie ścian — IV, 198, 199; konstrukcje i formy dachu oraz powały — II, 87, 103–105; materiał i sposoby krycia dachu — IV, 207–211.	Jagiela, 1995a, c; Dołżycka, 1995a,c,d,e; Bohdanowicz, 1995a. Kłodnicki, 2000. Staszczak, 1963. (Bachmann, 1929; Tłoczek, 1958; Łęga, 1961; Basara, 1964; Dobrowolska, 1967; Zaręba, 1972; Górak, 1992; Pokropek, M. i W., 1995).
Ozdoby szczytowe (pazdury, śparogi) — VIII, 454, 455.	Staszczak, 1963. (Bachmann, 1929; Dobrowolska, 1967; Górak, 1992).
Rozplanowanie chałup — II, 88–96; IV, 212–218, 222, 224; chałupy szerokofrontowe — III, 183; IV, 212–218, 222, 224; rozplanowanie chałup wąskofrontowych — III, 183; IV, 219, 222, 224; chałupy piętrowe — IV, 224; chałupy podcieniowe — III, 183, 184; chałupy z wnętrzami gospodarczymi pod jednym dachem I, 41, 44, 56, 57; II, 88–96, 98, 109, 110, IV, 212–219, 224. Chałupy i urządzenia wnętrza (nazewnictwo) — II, 81, 96, 107, 124; IV, 222, 225–228.	Jagiela, 1995b,d; Jankowska, 1995a,b. Staszczak, 1963. Lew, 1963. Trocka-Leszczczyńska, 1995. Pokropek, M. i W. 1995; Kłodnicki, 2000. (Wróblewski, 1958; Tłoczek, 1958; Łęga, 1934, 1960, 1961; Basara, 1964; Zaręba, 1972).
Palenisko do gotowania — II, 111, 116–120, 126, 127; IV, 211–224. Piece piekarskie (zob. też pożywienie, chleb) — II, 112–115, 119–124, IV, 211–244. Kominy i piece do ogrzewania — II, 125–128; IV — 214, 216–218.	Kwaśniewski, 1963. Szymański, 1995. Staszczak, 1963. Skarżyński, 1963. Kłodnicki, 2000. (Brenz, 1996; Zaręba, 1972). Trocka-Leszczczyńska, 1995.
Strychy („wyżki” i „góry”) — zesz. próbny, 15; I, 44; IV, 224.	
Budynki gospodarcze: spichrze — zesz. próbny, 14; I, 40, 45–49; II, 80, 81, 83–87; komory — I, 40–43; II, 82, 88, 96; IV, 212, 218, 222, 224; stodoły — I, 43; II, 97–107; IV, 222, 224; stajnie, chlewy, obory i inne — zesz. próbny, 17; I, 56, 57; II, 108–110; IV, 214, 216, 222, 224; młyny wietrzne (wiatraki) — IX, 532; nazewnictwo: zesz. próbny, 17; II, 81, 96, 106–108; III, 182–184.	Skarżyński, 1962. Dołżycka, 1994b. Staszczak, 1963. (Basara, 1965). (Łęga, 1933, 1961; ADV, 1939; Zaręba, 1972; Górak, 1992) Jankowska, 1995a.
Ogrodzenia — V, 294, 295.	Kłodnicki, 1995. Staszczak, 1963. (Zaręba, 1972; Górniak, 1992; Basara, 1965).
Architektura sakralna (kapliczki) — IX, 533–535.	(Górak, 1992).

IX. Transport i komunikacja	
Transport nasobny i ręczny: nosidła — IV, 240–241; konewki, wiadra — VI, 343, 344; płachty — V, 274; kosze, opatki i torby — V, 273, 275–281; VII, 384–387; reliktowe formy transportu ręcznego i nasobnego (reczginie i in.) — V, 273.	Kłodnicki, 1971, 1974a, 1975, 1976b, 1981, 1997b, 2000. Dołżycka, 1996a. (Moszyński, 1929b; Wiegelmann, 1969; Zaręba, 1972; <i>AJKLW</i> , 1989).
Narzędzia płożowe (wółki) — I, 10–14; II, 66; IV, 340, 341. Typy i odmiany sań: sanie robocze — VII, 388–395; sanie wyjazdowe — VIII, 456.	Szymański, 1994a. Marczyk I., 1997. (Zaręba, 1970; <i>AJKLW</i> , 1989; Wagner, 1981).
Narzędzia kołowe ciągnięte lub pchane przez człowieka: taczki — V, 282–283; wózki dwu— i czterokołowe — V, 284.	Kłodnicki, 1997b, 2000. (Zaręba, 1972; <i>AJKLW</i> , 1989).
Wozy ciągnięte przez zwierzęta — V, 286–293.	Marczyk M., 1997. Kłodnicki, 2000. (Peßler, 1932; Zaręba, 1970; <i>AJKLW</i> , 1989; Brencz, 1996; <i>ADV</i> , 1977; Wagner, 1980).
Uprząż (jarzma, jarzmice, chomąta, szle) — IV, 229–235; V, 285.	Jagiela, 1997; Grocholski, 1997. Kłodnicki, 2000. (Moszyński, 1929b, 1937a; Dobrowolska, 1967; Zaręba, 1970; <i>AJKLW</i> , 1989; Górak, 1992; Brencz, 1996; <i>ADV</i> , 1977).
X. Sprzęty i narzędzia domowe: kołyski — V, 296–302	(<i>ADV</i> , 1936; Zaręba, 1972).
Łóżniki — VI, 253.	Jankowska, 1996b.
Skrzynie: na zboże — VI, 347–348.	Bohdanowicz, 1972. (Zaręba, 1972).
Kijanki do prania — VI, 354.	Moszyński, 1925; 1929b; Dobrowolska, 1967; Zaręba, 1972; Górak, 1992).
Kultura społeczna	
I. Rodzina, obrzędy i zwyczaje rodzinne:	
Obrzędy i zwyczaje urodzinowe: wróżby z zachowania się ptaków — VII, 399; zakazy i nakazy obowiązujące ciężarną (magia izolacyjna — VIII, 460–464, 477, 478; przyczyny znamion u niemowląt — VIII, 465; przyczyny wrodzonego kalectwa — VIII, 466; zabiegi magiczne z łóżyskiem i czepkiem — VIII, 467, 468; zwyczajowe funkcje „babki” — VIII, 467–472; obdarowywanie dziecka — VIII, 473–476; nakazy izolacyjne obowiązujące położnicę (do wyvodu) — VIII, 479–480; przeżytki obrzędów recepcyjnych — VIII, 481–484; chrzciny i chrzestni — VIII, 484–486; zabiegi magiczne związane z chrztem i odłączeniem dziecka od piersi — VIII, 486–488; zabiegi magiczne chroniące niemowlęta przed porwaniem przez demony — VIII, 489, 491, 492; wątki o pochodzeniu dzieci — VIII, 490.	Jankowska, 1999d. (<i>ADV</i> , 1936, 1938, 1962, 1977, 1979; Kaiser, 1936; Martin, 1964; Grober–Glück, 1985).
Obrzędy i zwyczaje weselne. Zawarcie małżeństwa: IX, 538–620; swatanie i zaręczyny — IX, 538–542; spraszanie gości weselnych — IX, 545–551; wigilia ślubu — IX, 555–559; strój weselny — IX, 560, 561; miejsce ubierania się do ślubu — IX, 573; sposób udawania się młodych do ślubu i ich powrót z kościoła oraz sposób witania w domu — IX, 566, 567, 608, 614; zachowania obrzędowe po powrocie ze ślubu — IX, 572, 590; chleb w obrzędzie weselnym — IX, 571, 593, 595; obsypywanie panny młodej zbożem, orzechami i słodyczami — IX, 570; uczta weselna — IX, 574, 609; potrawy obrzędowe — VIII, 372; IX, 557, 568, 577–585; zwyczaje i obrzędy związane z wiankiem panny młodej — IX, 556, 561–563, 601; oczepiny — IX, 575, 586; obdarowywanie podczas wesela — IX, 586, rozpleciny, postrzyżyny i pokładziny — IX, 587–589, 607; przenosiny — IX, 590–597, 607; poprawiny — IX, 598; różga weselna — IX, 556, 599, 600, 602–604; starosta weselny — IX, 605–617, starszy drużba — IX, 618–620; rola karczny w tradycyjnym weselu — IX, 576.	(<i>ADV</i> , 1958, 1973; Kaiser, 1936; Martin, 1959, 1983; Zaręba, 1974) (Mielczarska, 1931).

Obrzędy, zwyczaje i wierzenia pogrzebowe: wróżby o śmierci — VII, 396–398, 400–403; zwyczaje związane z ciężkim konaniem — VIII, 457; mycie zwłok — VIII, 404; ubiór zmarłych — VIII, 458, 459; wyposażenie zmarłego — VII, 405–409; czuwanie przy zmarłym — VII, 410; zabiegi magiczne przy wyprowadzaniu zwłok — VII, 411–415; zawiadamianie bydła, pszczoł o śmierci gospodarza — VII, 416; zawiadamianie wsi o śmierci członka rodziny — VII, 417; poczęstunek po pogrzebie — VII, 432; przychodzenie dusz zmarłych — VII, 418–420.	Bohdanowicz, 1999a,b,c,d,e. Jankowska, 1999a,b,c,d,e. (AKLP, 1991; Brencz, 1996; AKLP, 1934, 1936; ADV, 1939, 1959, 1962, 1977, 1979; Frauenknecht, 1963, 1964a–d; Prinz, 1963; Wiegelmann, 1964a–c; Wiegelmann i Frauenknecht, 1963, 1964; Zender, 1963, 1964a,b).
II. Obrzędy i zwyczaje doroczne:	
Cykl agrarno-solarny: wymuszanie urodzaju na drzewach — VIII, 499; chodzenie z gaikiem — VIII, 503; Marzanna — VIII, 504; zwyczaje palenia ogni obrzędowych — VII, 427; zwyczaje siewne — VIII, 505, 506; zwyczaje dożynkowe (ostatni snop i ostatnie kłosy, oblewanie) — VIII, 517–520, zwyczaj stawiania „maja” — IX, 625.	(Klimaszewska, 1981; AKLP, 1935; Brencz, 1996). Kłodnicki, 1980, 1993, 1994b. (ADV, 1937, 1938; Kaiser, 1936; Łęga, 1960; Dworakowski, 1964).
Cykl świąt chrześcijańskich, kościelnych: Adwent — VII, 424; Boże Narodzenie — VII, 422–425; przysposobienie izby na wigilię B.N. — VIII, 495; słoma w magicznych zwyczajach wigilijnych — VIII, 496, 497; szczodraki — VIII, 498; potrawy wigilijne (barszcz, gołąbki, pierogi, potrawy z makiem, kucja, grzyby, kasza prosiana, kasza gryczana, kasza jęczmiczna, kluski, groch, polewki, siemić) — VI, 320, 326, 329–333; VII, 368–371, 373–378, 380–383; zwyczaje i widowiska zapustne — VIII, 501, 502; Niedziela Palmowa — VIII, 507, 508; zwyczaje i obrzędy wielkanocne (wyścigi po rzurekacji, święcenie gospodarstw i pól, gry w pisanki, zwyczaje huśtawkowe, oblewanie wodą, smaganie wtkami, zakaz spania w dzień, obchody typu kołódowego) — VII, 426; VIII, 509–516; święto zmarłych (zaduszki) — VII, 418–421.	(AKLP, 1936; ADV, 1936, 1937, 1938, 1959; Kaiser, 1936; Reiman, 1972; Dworakowski, 1964; Tolksdorf, 1975; Klimaszewska, 1981; Brencz, 1996). Bohdanowicz, 1973a,b. (Dworakowski, 1964) Jankowska, 1999e.
III. Pomoc sąsiedzka: obdarowywanie sąsiadów po świniobiciu — IX, 537.	Bohdanowicz, 1996. (Baruzzi-Leicher, 1964; Zaręba, 1974).
IV. Zwyczaje prawne (prawo zwyczajowe):	(Frauenknecht, 1983).
Ustalenia dotyczące spraw majątkowych i organizacji wesela — IX, 544; IX, 610–613. Wyposażenie zmarłego jako relikw norm prawnych — VII, 405–409, 417.	Bohdanowicz, 1999c. (ADV, 1959; Zaręba, 1974).
Formy dożywocia i ich nazwy; użytkowanie chałupy przez rodziców na dożywocie — VIII, 493, 494.	(Zaręba, 1974).
Zwyczajowe obdarowywanie: VII, 426 (obdarowywanie „babki” — VIII, 471; położnej i dziecka — VIII, 473–476; wymiana darów między młodymi — IX, 543; obdarowywanie młodych — 552–554; obdarowywanie pieczywem (podczas wesela i przenosin) — IX, 568, 569, 586, 592, 595; szczodraki — forma obdarowywania — VIII, 498; obdarowywanie sąsiadów i krewnych po świniobiciu — IX, 537).	(ADV, 1937, 1958, 1959). Bohdanowicz, 1996.
Funkcje „babki”: VIII, 469.	
Reliktowe zwyczaje recepcyjne: VIII, 481–484, IX, 564, 567, 592, 594, 597.	
Kultura duchowa	
I. Wróżby: w obrzędzie przenosin — IX, 596; z zachowania się zwierząt (kura, sowa, ptak, koń, pies, kret) — VII, 399–402; z cieni — VII, 425; wigilijne wróżby urodzaju — VII, 425.	Jankowska, 1999d. (AKLP, 1934, 1935).

II. Magia: magia siewna — VIII, 505, 506; zwyczaje przejściowe — VII, 405, 406; VIII, 460–468; wianek panny młodej — IX, 561, 563; obsypywanie panny młodej ziarnem, orzechami i słodyczami — IX, 570; zachowania obrzędowe i magiczne po powrocie ze ślubu — IX, 572; podczas przynosin — IX, 594; chleb w obrzędzie weselnym — IX, 571, 593; rośliny w magii (jałowice) VII, 361; wianek i różga weselna — IX, 601, 603; próg w magii — VII, 411, 428–430; czynności chroniące przed złym wpływem zmarłych — VII, 412–415; kurcze pierze utrudniające konanie — VIII, 457; nakrycie i zastawa stołu wigilijnego jako zabieg zapewniający urodzaj — VII, 431; obdarowywanie zwyczajowe jako zabieg magiczny — VII, 420–426; VIII, 473–476; zakaz pożyczania — VIII, 460; magia recepcyjna — VIII, 499; wymuszanie urodzaju na drzewach owocowych — VIII, 499; zwyczajowe tłuczenie garnków — VII, 404; VIII, 502, 503; IX, 558.	Kłodnicki, 1994b. (ADV, 1973). Marczyk, 1999. Bohdanowicz, 1999d,e.
III. Medycyna ludowa: rośliny (jałowice, czarny bez i tarnina, jarzębina, kalina, berberys) jako leki — VII, 361, 365–367.	Bohdanowicz, 1996 (Kaiser, 1936).
IV. Wierzenia i kulty: wyobrażenia o świecie pozagrobowym — VII, 405–409; duch, dusza — VII, 418, 419; kult zmarłych — VII, 420.	Bohdanowicz, 1999c. Jankowska, 1999e.
V. Demonologia: demoniczny charakter dusz zmarłych i zwłok — VII, 404, 412, 414, 415; demony porywające i zamieniające dzieci — VIII, 491, 492; demony i straszidła, którymi straszą dzieci — VIII, 492.	Bohdanowicz, 1999e. (Peßler, 1931; Kaiser, 1936; ADV, 1965; AKLP, 1934–1936).
VI. Sztuka ludowa: zdobienie ceramiki — VII, 436; zdobienie i techniki zdobnicze jaj wielkanocnych — IX, 621–622.	
VII. Literatura ludowa: watek o porywaniu i zamienianiu dzieci przez demony — VIII, 492.	(AKLP, 1936).
VIII. Muzyka i taniec: zwyczaj „chodzenia z muzyką” w wieczór przedślubny — IX, 559.	(Zaręba, 1974; Dąbrowska, 1980; Stęszewski, 1981; AKLP, 1936; ADV, 1939).

* Z braku miejsca pominięto mapy opublikowane w atlasach językowych; mapy nazw artefaktów i czynności oraz różnych zjawisk kulturowych znajdujące się w tych atlasach przynoszą informacje uzupełniające mapy etnograficzne lub ułatwiające ich interpretacje.

** W nawiasach podano prace etnogeograficzne oparte na materiałach innych niż PAE, a mianowicie *Atlas der deutschen Volkskunde* (ADV) i komentarze do ADV (*Atlas der deutschen Volkskunde Neue Folge — Erläuterungen*) oraz obszerny artykuł *Erste Ergebnisse der ADV-Umfragen zur alten bäuerlichen Arbeit* (Wiegmann, 1969), obejmujące m.in. ziemie zachodniej i północnej Polski, *Atlas der pommerschen Volkskunde* (Kaiser, 1936), obejmujący Pomorze w granicach sprzed II wojny światowej, *Atlas kultury ludowej w Polsce* (AKLP), *Atlas języka i kultury ludowej Wielkopolski* (AJKLW), oraz inne prace, w których autorzy zamieszczali mapy różnych zjawisk kulturowych, obejmujące całą Polskę lub większe obszary kraju.

Źródła

Protokół konferencji Polskiego Atlasu Etnograficznego zorganizowanej w Zakładzie Etnografii IHKM PAN we Wrocławiu, poświęconej zagadnieniom narzędzi rolniczych w polskiej kulturze ludowej, w dniach od 6–8 czerwca 1955 r., ss. 213 (maszynopis w zbiorach Z. Kłodnickiego).

Sprawozdanie z prac nad Polskim Atlasem Etnograficznym za rok 1963, oprac. J. Gajek, ss. 12 (kopia w zbiorach Z. Kłodnickiego).

Gajek J., *Polski Atlas Etnograficzny w latach 1954–1968*, Wrocław 1968, maszynopis, ss. 40 (w zbiorach Z. Kłodnickiego).

Protokoły z posiedzeń Komitetu Redakcyjnego Polskiego Atlasu Etnograficznego: 27–28 maja 1977, 10–11 kwietnia 1978, 9 października 1979, 9–10 czerwca 1983 (w zbiorach Z. Kłodnickiego).

Polski Atlas Etnograficzny (legendy do map, kopie maszynopisów w archiwum PAE):

zeszyt VII, mapy 356–439, 1976 (data dopisana później),

zeszyt VIII, mapy 440–521, 1978, s. 622.

zeszyt IX, mapy 522–628, 1988, s. 873.

BIBLIOGRAFIA

(Publikacje związane z *Polskim Atlassem Etnograficznym*, atlasy etnograficzne i językowo-etnograficzne Polski i krajów sąsiednich, opracowania, w których autorzy zamieścili mapy etnograficzne, obejmujące Polskę lub jej duże obszary, oraz ważniejsze prace dotyczące metody etnograficznej)

Skróty: <i>ADV NF</i>	— <i>Atlas der deutschen Volkskunde. Neue Folge</i>
BEP	— Biblioteka Etnografii Polskiej
Kwart. HKM	— „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”
<i>Komentarze do PAE</i>	— <i>Komentarze do Polskiego Atlasu Etnograficznego</i>
PiME	— <i>Prace i Materiały Etnograficzne</i>
SW-M	— <i>Studia Warmińsko-Mazurskie</i>

Arealnyje issledowanija...

1983 *Arealnyje issledowanija v jazykoznanii i etnografii*, red. N. J. Tolstoj, Moskwa.

Atlas der deutschen Volkskunde

1936–1940 zeszyty 1–6, red. H. Harmjanż i E. Röhr,

1958–1979 nowa seria, zeszyty 1–7, red. M. Zander (od z. 4. wspólnie z G. Wiegelmanem, H. L. Cox i G. Grober-Glück).

Atlas języka i kultury...

1979–1996 *Atlas języka i kultury ludowej Wielkopolski*, red. Z. Sobierajski i J. Burszta (od t. VII — Z. Sobierajski), Wrocław–Warszawa–Kraków.

1979a Tom I: *Gospodarstwo domowe — pożywienie*, mapy 1–115.

1979b Tom II: *Człowiek — przyroda*, mapy 116–235.

1982 Tom III: *Rolnictwo*, mapy 236–436.

1986 Tom IV: *Rolnictwo i hodowla*, mapy 437–512.

1989 Tom V: *Transport*, mapy 437–512.

1991 Tom VI: *Włókiennictwo — odzież — obuwie*, mapy 513–575.

1992 Tom VII: *Kultura społeczna — folklor obrzędowy i muzyczno-obrzędowy*, mapy 576–655.

1994 Tom VIII: *Dom — zagroda*, mapy 656–701.

1996 Tom IX: *Rybołówstwo*, mapy 702–763, Poznań.

- Bachmann A.
1929 *Dach w słowiańskim budownictwie ludowym*, Archiwum Towarzystwa Nauk we Lwowie, Wydż. II Historyczno-Filozoficzny, t. 5, Lwów.
- Barabás J.
1963 *Kartográfiai módszer a néprajzban* (Metoda kartograficzna w etnologii), Budapest, ss. 189, 6 map. (Rec.: „Folkiv”, t. 30 [1966] 1967).
- Baranowski B.
1966 *Uwagi nad Polskim Atlasem Etnograficznym*, „Kwart. HKM”, R. 14, nr 4, ss. 701–709.
1967 *W odpowiedzi profesorowi J. Gajkowi*, „Kwart. HKM”, R. 15, nr 3, ss. 573–574.
- Baruzzi-Leicher R.
1964 *Häusliche Gemeinschaftsarbeiten w: ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 3. Lieferung, Karte NF 25–36, Marburg, ss. 625–672.
- Basara J.
Terminologia budownictwa wiejskiego w dialektach polskich, „Prace Językoznawcze”, t. 43, Wrocław–Warszawa–Kraków,
1964 Cz. 1: *Dom mieszkalny*, ss. 80, 25 map;
1965 Cz. 2: *Pomieszczenia gospodarskie, ogrodenia, zamknięcia*.
- Biasutti R.
1963 *La méthode géographique en ethnologie et le problème des „cycles culturels”*, w: VIe Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques, Paris 30 juillet–6 août 1960, t. II Ethnologie (t. 1), Paris, ss. 25–28.
- Błaszczuk S.
1955 *Uwagi na marginesie badań terenowych nad rolnictwem i hodowlą, przeprowadzonych w roku 1953 według kwestionariusza nr 1 Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 42, cz. 2, ss. 913–922.
- Bohdanowicz J.
1962 *Spichrze na tle innych pomieszczeń do przechowywania ziarna w gospodarstwach chłopskich w Polsce na przełomie XIX–XX w. (1860–1960)*, „Lud”, t. 47, ss. 283–382, 16 map.
1972 *Skrzynie do przechowywania ziarna w polskiej kulturze ludowej*, „Lud”, t. 56, ss. 123–143, 3 mapy.
1973a *Pożywienie w pracach Polskiego Atlasu Etnograficznego*, w: *Pożywienie ludności wiejskiej*, red. A. Kowalska-Lewicka, ss. 53–61, 3 mapy.
1973b *Spichrze ziemne*, „Lud”, t. 57, ss. 201–211.
1976a *Kontynuacja koncepcji naukowych Kazimierza Moszyńskiego. Polski Atlas Etnograficzny*, w: *Kazimierz Moszyński — życie i twórczość*, red. J. Klimaszewska, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk, ss. 117–124.
1976b *Plecione beczki na ziarno*, „Etnografia Polska”, t. 20, z. 2, ss. 181–200, 2 mapy.
1977 *Drewniane naczynia na ziarno*, „Lud”, t. 61, ss. 174–188, 2 mapy.
1985 *Prof. dr Józef Gajek, twórca Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 69, ss. 27–33.
1987 *Regiony etnograficzne Polski w świetle wyników badań PAE*, „Etnografia Polska”, t. 31, z. 2, ss. 161–191.
1988 *Specyfika kultury ludowej Śląska w świetle Polskiego Atlasu Etnograficznego*, w: *Kultura ludowa sercem Śląska*, red. B. Bazielić, ss. 144–160.
1993 *Polski Atlas Etnograficzny — wykładnia zadań i metod pracy*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. I, Wrocław, ss. 7–49.
1994 *Przechowywanie wylóconego zboża*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. II, Wrocław, ss. 128–244.

- 1995a *Dach*, w: *Komentarze do PAE*, t. 2, *Budownictwo*, Wrocław, ss. 175–212.
- 1995b *Piwnice*, tamże, ss. 21–39.
- 1996 *Pożywienie*, w: *Komentarze do PAE*, t. 5, *Pożywienie i sprzęty z nim związane*, Wrocław, ss. 7–70.
- 1999a *Czuwanie przy zwłokach*, w: *Komentarze do PAE*, t. 5, *Zwyczaj, obrzędy i wierzenia pogrzebowe*, Wrocław, ss. 94–96.
- 1999b *Poczęstunek po pogrzebie*, tamże ss. 137–146.
- 1999c *Wyposażenie zmarłych*, tamże ss. 98–110.
- 1999d *Zabiegi magiczne wykonywane w celu skrócenia agonii*, tamże, ss. 51–56.
- 1999e *Zwyczaj związane z wyprowadzeniem zwłok na cmentarz*, tamże ss. 112–135.
- Brencz A.
1996 *Wielkopolska jako region etnograficzny*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Seria Etnologia i Antropologia Kulturowa nr 16, Poznań.
- Cox H. L.
1985 *Säbrauchtum: Sätücher und Sägefäße*, w: *ADV NF*, red. M. Zender we współpracy z H. L. Coxem, G. Grober-Glück i G. Wiegelmannem, *Erläuterungen zu den Karten 50, 51, 64, 77–84 a–d (6. Lieferung) (t. 3, z. 2)*, Marburg, ss. 145–223.
- Czajkowski J.
1969 *Wiejskie budownictwo mieszkalne w Beskidzie Niskim i na przyległym Pogórzu*, „Rocznik Muzeów Województwa Rzeszowskiego”, t. 2.
- Czekanowski J.
1935a *La différenciation ethnographique de la Pologne à la lumière du passé*, „Bulletin International de l'Académie des Sciences et Lettres, Classe de Philologie”, nr 1–3, ss. 25–29, mapa.
- 1935b *Zróżnicowanie etnograficzne Polski w świetle przeszłości*, „Sprawozdania z Posiedzeń i Czynności Polskiej Akademii Umiejętności”, t. 40, ss. 64–67, mapa.
- 1938 *Przyczynek do zagadnienia syntezy kartogramów*, „Przegląd Statystyczny”, t. 1, nr 1, ss. 47–52.
- 1957 *Wstęp do historii Słowian. Perspektywy antropologiczne, etnograficzne, archeologiczne i językowe*, wyd. 2, *Prace Instytutu Zachodniego* nr 21, Poznań, ss. 515, mapy, tab.
- Dąbrowska G.
1980 *Polish folk dances*, „Ethnologia Polona”, t. 6, ss. 109–124, mapa.
- 1981 *Taniec ludowy*, w: *Etnografia Polski — Przemiany kultury ludowej*, t. 2, *BEP* nr 34, ss. 285–325.
- D(elimat) T.
1947 *Wyciąg ze sprawozdania z konferencji naukowej PTL w sprawie Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 37, ss. 476–481.
- Dobrowolska A.
1964 *Remarques sur les limites ethnographiques en Europe Centrale*, w: *La Pologne au VIIe Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques*, *BEP* nr 10, Wrocław, ss. 228–234.
- 1967 *Uwagi o rubieżach etnograficznych w centralnej Europie*, „Etnografia Polska”, t. 11, ss. 62–86.
- Dołżycka B.
1993 *Ugorowanie w gospodarce chłopskiej*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. I, Wrocław, ss. 175–190.
- 1994a *Brogi, sterty i stogi*, tamże, ss. 247–264.

- 1994b *Stodoły*, tamże, ss. 266–300.
- 1995a *Budownictwo ryglowe i glinobite*, w: *Komentarze do PAE*, t. 2, *Budownictwo*, Wrocław, ss. 130–143.
- 1995b *Formy chałup na obszarach peryferyjnych*, tamże, ss. 159–173.
- 1995c *Konstrukcja przysłupowa*, tamże, ss. 84–103.
- 1995c *Niektóre elementy konstrukcji budynków drewnianych*, tamże, ss. 105–128.
- 1995e *Wyprawa ścian*, tamże, ss. 145–158.
- 1996a *Naczynia klepkowe do czerpania i noszenia wody*, w: *Komentarze do PAE*, t. 3, *Pożywienie i sprzęty z nim związane*, Wrocław, ss. 180–193.
- 1996b *Żarna*, tamże, ss. 136–159.
- Dworakowski S.
- 1964 *Kultura społeczna ludu wiejskiego na Mazowszu nad Narwią*, cz. 1, *Zwyczaj doroczne i gospodarskie*. „Prace Białostockiego Towarzystwa Naukowego”, nr 3, Białystok, ss. 248, mapy.
- Etnografický atlas*
- 1978 *Etnografický atlas*, t. 1, oprac. J. Vařeka wespół z H. Laudová i V. Šmelhaussem, „Opera Ethnological” nr 8, Praha, ss. 255, 4 il., 3 mapy [narzędzi orackich (oprac. F. Šach)].
- 1991 *Etnografický atlas*, t. 2, oprac. V. Scheufler, „Opera Ethnologica” nr 12, Praha, ss. 153, 5 map (rzemiosło wiejskie).
- 2000 *Etnografický atlas Čech, Moravy a Slezska*, t. 3, Z. Martínek, *Řemeslná, domácká a manuální výroba a obchod v Čechách v letech 1752–1756*, Praha, ss. 241, 37 map.
- Etnografický atlas Slovenska*
- 1990 red. S. Kovačevićová, Bratislava.
- Fischer A.
- 1934 *Kaszubi na tle etnografii Polski. Studium porównawcze*, w: F. Lorentz, A. Fischer, T. Lehr–Splawiński, *Kaszubi. Kultura ludowa i język*, Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, nr 16, Toruń, ss. 41–50, mapa.
- Frankowska M.
- 1948 *Problemy Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 38, ss. 147–205 (nadbitka z datą 1949).
- Frauenknecht G.
- 1963 *Kaffee, Tee und Gebäck zum Totenmahl*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 2. Lieferung, Karte NF 13–24, Marburg, ss. 471–476.
- 1964a *Bezeichnung des Totenmahls*, tamże, Erl. zur 3. Lieferung, Karte NF 25–36, ss. 600–619.
- 1964b *Bezeichnung des Totenmahls: Redensarten*, tamże, Karte NF 25–36, ss. 619–621.
- 1964c *Teilnehmer am gemeinsamen Trunk*, tamże ss. 595–600.
- 1964d *Teilnehmer am Totenmahl*, tamże, ss. 576–595.
- 1983 *Volksrecht*, w: *ADV NF*, red. M. Zender we współpracy z H. L. Coxem, G. Grober–Glück i G. Wiegelmannem, Erläuterungen zu den Karten 52, 53, 56d, 57–58, 72d, 76c, (5. Lieferung) (t. 3, z. 1), Marburg, ss. 23–44.
- Gajek J.
- 1946 *Polski Atlas Etnograficzny*, „Lud”, t. 36, ss. 408–412.
- 1947 *Polski Atlas Etnograficzny*, „Annales Universitatis Mariae Curiae–Skłodowska”, Sectio F, Supplementum I, Lublin.
- 1955a *O polskom etnografičeskom atlasie*, „Kratkije Soobščenijsa”, t. 22, ss. 54–59.
- 1956 *Uwagi do Polskiego Atlasu Etnograficznego. Referat wygłoszony na sesji*

Wydziału Nauk Historycznych AN ZSRR 27 IV 1954 r., „Lud”, t. 42, cz. 2, ss. 899–908.

- 1957a *Die Erforschung der Ackerbaugeräteim Zusammenhang mit dem polnischen ethnographischen Atlas*, „Veröffentlichungen des Instituts für Deutsche Volkskunde”, t. 13, Agrar ethnographie, Vorträge der Berliner Tagung vom 29. Sept. Bis 1. Okt. 1955, ss. 11–22.
- 1957b *W sprawie dyskusji nad Polskim Atlasem Etnograficznym (Odpowiedź prof. K. Moszyńskiemu)*, „Kwart. HKM”, nr 3–4, ss. 606–634.
- 1958a *Atlas Ethnographique Polonais en 1953–1957*, „Kwart. HKM”, z. 1–2, ss. 307–314, 2 mapy.
- 1958b *Próba etnograficznej regionalizacji Polski w świetle prac nad „Polskim Atlasem Etnograficznym”* — Komunikat, „Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego”, 13 A, ss. 50–53.
- 1958c *Znaczenie kartografii etnograficznej dla slawistyki w świetle prac nad Polskim Atlasem Etnograficznym*, w: *Z polskich studiów slawistycznych. Prace językoznawcze i etnograficzne na IV Międzynarodowy Kongres Slawistów w Moskwie 1958*, Warszawa, ss. 217–232.
- 1959 *Zadania i metody Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 44, ss. 153–204.
- 1962 *Studia nad etnograficzną regionalizacją Polski*, „Lud”, t. 47, ss. 165–209, map 8.
- 1964a *Atlas Ethnographique Polonais*, w: „Studia z dziejów gospodarstwa wiejskiego”, t. 6, z. 2, ss. 51–55.
- 1967 *Uwagi do dyskusji nad Polskim Atlasem Etnograficznym*, „Kwart. HKM”, R. 15, nr 3, ss. 559–571.
- 1971 *Znaczenie „Polskiego Atlasu Etnograficznego” dla etnografii Polski*, „Etnografia Polska”, t. 15, z. 2, ss. 17–36.
- 1973 *The significance of the Polish Ethnographic Atlas for the ethnology of Poland*, w: *Poland at the 9th International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk, ss. 43–68.
- 1974a *Etnografické regióny na základe Polského etnografického atlasu*, „Slovenský Národopis” R. 22, nr 3, ss. 374–388, 2 mapy.
- 1974b *Z histórie etnokartografie v Poľsku*, „Slovenský Národopis” R. 22, z. 3, ss. 361–373.
- 1975 *Projekt scenariusza Etnograficznego Parku Ziemi Radomskiej*, „Biuletyn Kwartałny Radomskiego Towarzystwa Naukowego”, t. 12, z. 1–2, Radom, ss. 111–113.
- 1976 *Etnograficzne zróżnicowanie obszaru Polski*, w: *Etnografia Polski — Przemiany kultury ludowej*, t. 1, BEP nr 32, ss. 143–177.
- Gajek J., Kłodnicki Z.
1976–1977 *Der polnische ethnographische Atlas Forschungsstand*, „Ethnologia Slavica”, t. 8–9, ss. 295–301.
- G[ajkowa] O.
1954a *Sprawozdanie z badań terenowych Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w 1952 r.*, „Lud”, t. 41, cz. II, ss. 1259–1267.
- 1954b *Sprawozdanie z konferencji w sprawie badań terenowych nad rolnictwem i hodowlą z dnia 9 i 10 maja 1953 r. w Poznaniu*, „Lud”, t. 41 cz. II, ss. 1268–1280.
- 1956 *Konferencja dotycząca Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 42, ss. 908–909.
- Ganckaja O. A., Gracjanskaja N. N., Listova N. M., Tokarev S. A.
1968 *Obsčaja sistematika narodnogo žilišča v stranach Evropy*, w: *Typy selskogo*

- žilišča v stranach zarubežnoj Evropy, red. S. A. Tokarev, Moskva, ss. 361–370, mapa.
- Garyga B.
1963 *Radło śląskie w technice mechanicznej uprawy roli*, PiME, t. 23, ss. 245–297, 6 map.
- Górak J.
1992 *Materiały do historii kultury materialnej Zamojszczyzny*, Zamość, ss. 64, 56 map.
- Grober–Glück G.
1972 *Lokalnamen in deutschsprachigen Bezeichnungen von Sagengestalten. Verbreitung und Deutung*, w: *Festschrift Matthias Zender. Studien zu Volkskultur, Sprache und Landesgeschichte*, red. E. Ennen i G. Wiegelmann, t. 1, Bonn, ss. 144–168, 3 mapy.
1985 *Der Erste Kirchgang der Wöchnerin*, w: *ADV NF*, red. M. Zender we współpracy z H. L. Coxem, G. Grober–Glück i G. Wiegelmannem, Erläuterungen zu den Karten 50, 51, 64, 77–84 a–d (6. Lieferung) (t. 3, z. 2), Marburg, ss. 105–144.
1988 *Zum Abschluß des Atlas der deutschen Volkskunde — Neue Folge. Ein Beitrag zur Wissenschaftsgeschichte der Volkskunde*, w: *Wandel der Volkskultur in Europa. Festschrift für Günter Wiegelmann zum 60. Geburtstag*, red. N.–A. Bringeus, t. 1, (Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, z. 60), Münster, ss. 53–70.
- Grocholski J.
1962 *Formy przesuszania żętych zbóż w polskich gospodarstwach chłopskich w XIX/XX w.*, „Lud”, t. 47, ss. 231–282, 11 map.
1994 *Przesuszanie żętych zbóż na polu w: Komentarze do PAE*, t. 1, Rolnictwo i hodowla, cz. II, Wrocław, ss. 63–93.
1997 *Formy zaprzęgu konnego*, w: *Komentarze do PAE*, t. 4, Transport i komunikacja lądowa, Wrocław, ss. 239–269.
- Hanisch K.
1972 *Ethnographische Atlasvorhaben in Polen*, w: *Festschrift Matthias Zender...*, ss. 296–306.
- Hofman–Liandzis K.
1962 *Niektóre tradycyjne uprawy na wsi polskiej w XIX i XX wieku*, „Lud”, t. 47, ss. 210–230, 9 map.
- Horodyska H.
1958 *Słownictwo Warmii i Mazur. Hodowla*, SW–M nr 3, Wrocław, ss. 111, 34 mapy.
- Istoriko-etnografičeskij atlas Pribaltiki*
1985 T. 1 *Zemledelie*, red. M. G. Rabinovičova, red. naczelny L. N. Terenteva, Wilno, 54 mapy i tom komentarzy.
- Jagięła K.
1973a *Formy stęp w Polsce i ich występowanie*, „Lud”, t. 57, ss. 213–243, 2 mapy.
1973b *Typy maślnic w Polsce i ich występowanie w świetle skartowań Polskiego Atlasu Etnograficznego*, tamże, ss. 213–217, 2 mapy.
1995a *Budownictwo sumikowo-lątkowe*, w: *Komentarze do PAE*, t. Budownictwo, Wrocław, ss. 63–69.
1995b *Domy z podcieniem szczytowym*, tamże, ss. 41–61.
1995c *Formy węglów chałup zrębowych*, tamże, ss. 71–82.
1995d *Rozplanowanie chałup wąskofrontowych*, tamże, ss. 243–251.
1996a *Maślnice*, w: *Komentarze do PAE*, t. 3, Pożywienie i sprzęty z nim związane, Wrocław, ss. 161–179.
1996b *Stępy*, tamże, ss. 90–134.
1997 *Jarżmo, jarzmica, chomąto bydłce*, w: *Komentarze do PAE*, t. 4, Transport i komunikacja lądowa, Wrocław, ss. 198–237.

Jankowska B.

- 1993 *Formy i nazwy kopaczek*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. 1, Wrocław, ss. 51–71.
- 1994 *Ule kładowe i słomiane*, tamże, ss. 349–396.
- 1995a *Nazewnictwo związane z chałupą*, tamże, t. 2, *Budownictwo*, ss. 287–301.
- 1995b *Rozplanowanie chałup szerokofrontowych*, tamże, ss. 252–285.
- 1996a *Czerpaki zgrzeblowate do zbierania jagód*, tamże t. 3, *Pożywienie i sprzęty z nim związane*, Wrocław, ss. 72–88.
- 1996b *Łyżniki*, tamże, ss. 195–218.
- 1996c *Reliktowe występowanie krzesiw (stan z przełomu XIX na XX w.)*, tamże, ss. 220–233.
- 1999a *Reliktowe zwyczaje przyjmowania i zapraszania dusz w wigilię Bożego Narodzenia*, tamże, t. 5, *Zwyczaje, obrzędy i wierzenia pogrzebowe*, ss. 173–181.
- 1999b *Sposoby zawiadamiania wsi o śmierci jednego z jej mieszkańców*, tamże, ss. 57–70.
- 1999c *Ubiór zmarłego*, tamże, ss. 72–92.
- 1999d *Zapowiedzi śmierci*, tamże ss. 13–49.
- 1999e *Zwyczaje i wierzenia związane z Dniem Zadusznym*, tamże, ss. 148–171.

Judyccka I.

- 1957 *Nazwy narzędzi ornych w gwarach Pomorza Mazowieckiego*, „Kwart. HKM”, R. 5, z. 2, ss. 245–282.
- 1961 *Słownictwo z zakresu uprawy roli w gwarach Pomorza Mazowieckiego. Stan obecny, historia i związki z terenami przyległymi*, SW–M nr 9, Wrocław–Warszawa–Kraków, ss. 168, 8 map.

Kaiser K.

- 1936 *Atlas der pommerschen Volkskunde*, Pommernforschung II. Reihe, Greifswald: Textband. Veröffentlichungen des Volkskundlichen Archivs für Pommern, t. 4, ss. 333, 40 il., 8 map. *Kartenmappe*, Veröffentlichungen des Volkskundlichen Archivs für Pommern, t. 5, 44 mapy.

Klimaszewska J.

- 1938 *Dach chaty w Polsce*, „Lud Słowiański”, t. 2, dział B, ss. 141–147; t. 4, z. 1, dział B, ss. 117–168.
- 1981 *Doroczne obrzędy ludowe*, w: *Etnografia Polski — Przemiany kultury ludowej*, t. 2, BEP nr 34, ss. 127–153, 6 map.

Kłodnicki Z.

- 1971 *Transport mit Menschenkraft in Polen in der ersten Hälfte des XX. Jahrhunderts*, w: *Studia Ethnographica et Folkloristica in honorem Bela Gunda*, red. J. Szabadfalvi i Z. Ujvary, Debrecen, ss. 589–606, 7 map.
- 1974a *Rezginie w Europie*, „Lud”, t. 58, ss. 73–85, 2 mapy.
- 1974b *Rybołówstwo ludowe w pracach Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Kwart. HKM”, R. 22, nr 1, ss. 189–196, 6 map.
- 1975 *„Rezgina” in Europe*, „Ethnologia Europaea” w. 8, z. 2, ss. 101–110, 3 mapy.
- 1976b *Reliktowe formy transportu nasobnego i ręcznego w kulturach ludowych środkowej Europy*. Rozprawa doktorska.
- 1976c *Zum Stand der kartographischen Forschungen zur Volkstümlicher Fischerei in Polen, Studien zur europäischen traditionellen Fischerei*, „Bajai Dolgozatok” 3, Baja, ss. 53–57, mapa.
- 1980 *Die Termine der Jahresfeuer in Europa. Erläuterungen zur Verbreitungskarte*, Red. M. Zender, „Forschungen zum Etnologischen Atlas Europas und Seiner Nachbarländer” t. 1, Göttingen (Kłodnicki — oprac. obszaru Polski na mapie Europy i tekst na ss. 55–59).

- 1981 *Transport mit Menschenkraft in den polnischen Karpaten*, w: *Traditionelle Transportmethoden*, Budapest, ss. 43–63, 7 map.
- 1984 *Das polnisch-deutsche Grenzgebiet als kultureller Kontaktraum im Spiegel der volkskundlichen Atlanten*, w: *Volkskundliche Kulturramforschung heute*, red. H. L. Cox i G. Wiegelmnn, Münster (Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, z. 42), ss. 43–54, 2 mapy.
- 1986–1988 *Das Wurfnetz in Polen in den Nachbarländern. Eine Beispiel der Wanderung eines Kulturelements*, „Acta Ethnografica Academiae Scientiarum Hungaricae” t. 34, 1–4, ss. 265–281, mapa.
- 1987 *La pêche traditionnelle en eau douce*, „Objets et Mondes. Revue du Musée de L’homme — Musée National d’Histoire Naturelle” t. 24, z. 3–4, ss. 127–134.
- 1988 *Die Dynamik des Wandels der traditionellen Sachkultur in Polen*, w: *Wandel der Volkskultur in Europa. Festschrift für Günter Wiegelmnn zum 60. Geburtstag*, red. Nils-Arvid Bringeus, t. 1, Münster (Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, z. 60), ss. 325–347, 6 map.
- 1992 *Tradycyjne rybołówstwo śródlądowe w Polsce. Zarys historii sposobów, narzędzi i urządzeń rybackich w świetle metody retrogresywnej*, „Acta Universitatis Wratislaviensis”, No 1318, Wrocław, ss. 408 + 8, 24 mapy.
- 1993 *Przysłowia dotyczące siewu zbóż*, „Literatura Ludowa”, z. 3, ss. 27–46.
- 1994a *Przestrzenne ujęcie zjawisk kulturowych (Z myślą o „Karcie kulturowej Rzeki”)*, „Rzeki” t. 3, ss. 45–65.
- 1994b *Siew zbóż*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. II, Wrocław, ss. 6–31.
- 1994c *Tak zwana rubież etnograficzna, a problem genezy przestrzennego różnicowania kultury ludowej w Polsce*, „Lud”, t. 77, ss. 47–67.
- 1995 *Ogrodzenia*, w: *Komentarze do PAE*, t. 2, *Budownictwo*, Wrocław, ss. 5–20.
- 1996 *Zachodnie wpływy kulturowe a etnograficzne różnicowanie obszaru Polski*, „Lud”, t. 80, ss. 157–166.
- 1997a *Kulturströmungen zwischen Elb- und Weichselstromgebiete in den letzten Jahrhunderten*. [w:] *Evropský kulturní prostor — jedenota v rozmanitosti. Sborník z 10. Etnokartografického sympozia (Třešť’ 25–29.III.1966)*, red. J. Vařeka, M. Holubová, L. Petráňová. „Český lid” — suplement 84/1997, Praha, ss. 86–97, 6 map.
- 1997b *Transport siłami ludzkimi*, w: *Komentarze do PAE*, t. 4, *Transport i komunikacja*, Wrocław, ss. 9–107.
- 1997c *Wstęp*, tamże, ss. 5–8.
- 2000 *Dolny Śląsk na tle ziem Polski w świetle tradycyjnej kultury materialnej*, w: *Śląsk, Schlesien, Slezko. Przenikanie kultur*, red. Z. Kłodnicki, Wrocław, ss. 93–111.
- Kłodnicki Z., Kłosek E., Szymański A.
- 1982–1983 *Zur Systematik der Dreschflegel in Europa*, „Ethnologia Europea”, t. 13, z. 1, ss. 85–96.
- Kolago C., Trębska W.
- 1961 *Atlas kultury ludowej jako jedna z form pracy etnograficznej*, „Etnografia Polska”, t. 4, ss. 153–171.
- 1965 *Z zagadnień metodyki polskich prac etnograficznych: czas i przestrzeń w badaniach kultury ludowej*, „Etnografia Polska”, t. 9, ss. 25–40.
- Kwaśniewski K.
- 1962 *Elementy zagrody chłopskiej związane z hodowlą w Polsce w końcu XIX i w XX w. (Zarys etnograficzny)*, „Lud”, t. 47, ss. 439–468, 9 map.

- 1963 *Paleniska i piece w polskim budownictwie ludowym. Studium na podstawie materiałów etnograficznych z drugiej połowy XIX oraz XX wieku*, BEP nr 7, Wrocław–Warszawa–Kraków.
- 1965 *Brogi jako element zagrody chłopskiej w Polsce (na podstawie badań etnograficznych w 1955 roku)*, „Etnografia Polska”, t. 9, ss. 102–121, 6 map.
- Labuda G.
1954 *Kilka uwag o zadaniach „Polskiego Atlasu Etnograficznego”, „Lud”, t. 41, cz. 1, ss. 808–822.*
- Lempka W.
1976 *Tradycyjna gospodarka hodowlana*, w: *Kultura ludowa Mazurów i Warmiaków*, red. J. Burszta, *Monografie Dziejów Społecznych i Politycznych Warmii i Mazur*, t. 3, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk, ss. 219–248.
- Lew S.
1963 *Rozplanowanie wnętrza chałupy chłopskiej na obszarze Dolnego Śląska (Materiały z badań terenowych)*, PiME, t. 23, Wrocław, ss. 117–140.
- Łęga W.
1933 *Ziemia Malborska. Kultura ludowa*, Pamiętnik Instytutu Bałtyckiego, nr 10, Toruń, ss. 256, 10 map.
1960 *Okolice Świecia. Materiały etnograficzne*, Gdańsk, ss. 236, 4 mapy.
1961 *Ziemia Chełmińska*, PiME t. 17, Wrocław, ss. 494, mapy.
- Małecki M., Nitsch K.
1934 *Atlas językowy polskiego Podkarpacia*, Kraków.
- Mały atlas gwar polskich*
1957–1970 Kier. naukowy K. Nitsch, od 3. tomu — M. Karaś. Tomy 1–13, Wrocław–Kraków.
- Marczyk I.
1993a *Radła*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. I, Wrocław, ss. 73–107.
1993b *Socha*, tamże ss. 109–127.
1994 *Wykorzystanie wołów i krów jako siły roboczej*, tamże, ss. 312–327.
1997 *Sanie*, t. 4, *Transport i komunikacja lądowa*, ss. 110–154.
- Marczyk M.
1997 *Koła i wozy czterokołowe*, tamże, ss. 156–196.
1999 *Wybrane zagadnienia dotyczące progu w magii*, tamże, t. 5, *Zwyczaje, obrzędy i wierzenia pogrzebowe*, ss. 183–195.
- Martin L.
1959 *Brauchtum bei der Heirat, Der Weber oder Mittelsmann*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 1. Lieferung, Karte NF 1–12, Marburg, ss. 85–152.
1964 *Brauchtum bei der Taufe*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 3. Lieferung, Karte NF 25–36, Marburg, ss. 673–752.
1983 *Brauchtum bei der Heirat. Verlobung*, w: *ADV NF*, red. M. Zender we współpracy z H. L. Coxem, G. Grober–Glück i G. Wiegelmannelm, Erläuterungen zu den Karten 52, 53, 56d, 57–58, 72d, 76c, 76d (5. Lieferung) (t. 3, z. 1), Marburg, ss. 61–104.
- Mainers U.
1983 *Die Kornsege in Mitteleuropa. Wort- und sachkundliche Studien zur Geschichte einer frühen landwirtschaftlichen Maschine*. Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, z. 28, Münster, ss. 481, 4 mapy.
- Mielczarska W.
1931 *Starosta weselny w Polsce*. Wydawnictwa Instytutu Etnologicznego Uniwersytetu Poznańskiego, nr 2, Poznań, ss. 27, 2 mapy.

Mocarska-Kowalska A.

- 1963 *Słownictwo Warmii i Mazur. Rybołówstwo*, SW-M, t. 10, Wrocław-Warszawa-Kraków, ss. 79, 18 map.

Moszyński K.

- 1925 *Niektóre wyniki etnograficznych badań Polski*, „Ziemia”, t. 10, nr 3, ss. 40–45.
 1927 *Lud polski w dorzeczu Wisły*, „Ziemia”, t. 12, ss. 163–169.
 1929a *Ethnographische Studien in Ostpolen*, w: *A journey through the eastern provinces of Poland in the year 1926*, Kraków, ss. 125–171.
Kultura ludowa Słowian, Kraków,
 1929b cz. I *Kultura materialna*, s. 710, 21 map (wyd. 2 — Warszawa 1967, s. 751)
 cz. II *Kultura duchowa*,
 1934 z. 1, ss. 1–722 [wyd. 2 — Warszawa 1967, ss. 835, 27 map (przedruk z K. Moszyński i J. Klimaszewska, *Atlas kultury ludowej w Polsce*)],
 1939 z. 2, ss. 723–1642, 2 mapy (wyd. 2 — Warszawa 1968, ss. 111, 2 mapy).
 1937a *Niektóre przyczyny zróżnicowania kultury ludowej w Polsce*, „Lud Słowiański”, t. 4, z. 1, ss. B65–117, 10 map.
 1937b *Varia*, „Lud Słowiański”, t. 4, z. 1, ss. B27–45.
 1956 *Na marginesie dyskusji o Polskim Atlasie Etnograficznym*, „Kwart. HKM”, R. 4, z. 3, ss. 491–518.
 1958a *Człowiek. Wstęp do etnografii powszechnej i etnologii*, BEP, nr 3, Wrocław-Warszawa-Kraków, ss. 855+38, mapa.
 1958b *Niektóre wytyczne dla prac Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Etnografia Polska”, t. 1, ss. 57–65.
 1962 *O sposobach badania kultury materialnej Praszowian*, BEP nr 6, Wrocław-Kraków-Warszawa, ss. 293, mapa.

Moszyński K., Klimaszewska J.

- 1934–1936 *Atlas kultury w Polsce*, Kraków.
 1934 Zeszyt 1, 8 map.
 1935 Zeszyt 2, opracowany wspólnie z M. Bytnarówną, 12 map.
 1936 Zeszyt 3, 10 map.

Nasz A.

- 1958 *Wpływ śląsko-łużyckiej rubieży leśnej na dynamikę procesów etnograficznych*, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” R. 13, nr 3, ss. 365–408, 11 map.
 1960 *Narzędzia żniwne w Polsce*, „Etnografia Polska”, t. 3, ss. 309–328.

Nowosz W.

- 1976 *Zajęcia rolnicze i hodowlane*, w: *Etnografia Polski. Przemiany kultury ludowej*, t. 1, red. M. Biernacka i in., BEP nr 32, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk, ss. 185–245, 3 mapy.

Olędzki J.

- 1962 *Rybołówstwo na terenie kurpiowskiej Puszczy Zielonej od końca XIX do połowy XX wieku*, w: *Kurpie Puszcza Zielona*, red. A. Kutrzeba-Pojnarowa, BEP nr 5, Wrocław-Warszawa-Kraków, ss. 139–276, 7 map (w tym jedna powtórzona za Moszyńskim, 1929).

Passarge S.

- 1934 *Geographische Völkerkunde*, t. 1, *Einführung in die geographische Völkerkunde*, Frankfurt a.M., ss. 144.

Pawłowska J.

- 1994 *Narzędzia żniwne*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. II, Wrocław, ss. 32–62.

- Pawłowska J., Staszczakówna Z.
1956 *Uwagi nad kwestionariuszem nr 2 Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 42, cz. 2, ss. 922–925.
- Peßler W.
1931 *Deutsche Volkstumsgeographie*, Braunschweig–Berlin–Hamburg, ss. 104, 21 map.
- Polski Atlas Etnograficzny...*
Polski Atlas Etnograficzny, red. J. Gajek
1958 Zeszyt próbny, Wrocław, mapy 1–17, część tekstowa, ss. 66.
1964 Zeszyt I, Warszawa, mapy 1–57.
1965 Zeszyt II, Warszawa, mapy 58–129.
1967 Zeszyt III, Warszawa, mapy 130–190.
1971 Zeszyt IV, Warszawa, mapy 191–250.
1974 Zeszyt V, Warszawa, mapy 251–304.
1981 Zeszyt VI, Warszawa, mapy 305–355.
- Pokropek M.
1981 *Metoda etnograficzna*, w: *Metody etnologii*, cz. I, red. E. Z. Szulc, Warszawa, ss. 61–85.
1976 *Budownictwo ludowe w Polsce*, Warszawa, ss. 197, 101 il.
- Pokropek M., Pokropek W.
1995 *Tradycyjne budownictwo drzewne w Polsce*, t. 1, *Budownictwo ludowe. Chałupy i ich regionalne zróżnicowanie*, Warszawa, ss. 187, 184 il.
- Popiel L.
1936 *Stępa w Polsce*, „Lud”, t. 34, ss. 187–269.
- Prinz J.
1963 *Das Totenfest. Gebäcke zu Allerseelen*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 2. Lieferung, Karte NF 13–24, Marburg, ss. 381–392.
- Prinz J. (zarys), Frauenknecht G. (oprac.)
1963 *Gebäcke zum Totenmahl*, tamże, ss. 439–471.
- Problemy kartografirovanija...*
1974 *Problemy kartografirovanija v jazykoznanii i etnografii*, red. S. I. Bruk, Leningrad, ss. 324 (rec. Z. Staszczak, „Lud” t. 60, 1976, ss. 253–254).
- Pudło K.
1962 *Tradycje używania bydła rogatego do prac pociągowych w gospodarstwach chłopskich w Polsce z końcem XIX i w I poł. XX w.*, „Lud”, t. 47, ss. 415–438, 5 map.
- Rączka J. W.
1985 *Podstawy rewaloryzacji architektury w regionach krajobrazowych (Wartości i zagrożenia — Rozważania nad metodą — Cechy regionalne — Problemy rewaloryzacji)*, Politechnika Krakowska, Monografia nr 35, Kraków, ss. 230, mapy.
- Reinfuss R.
1946 *Pogranicze krakowsko-góralskie w świetle dawnych i najnowszych badań etnograficznych*, „Lud”, t. 36, ss. 222–255 (nadbitka paginowa 1–36), 3 mapy.
1948 *Łemkowie jako grupa etniczna*, PiME, t. 7, ss. 7–210, 7 map.
- Reiman E.
1972 *Fastnachtsbrauch in Ost- und Westpreußen*, w: *Festschrift Matthias Zender. Studien zu Volkskultur, Sprache und Landesgeschichte*, red. E. Ennen i G. Wiegmann, t. 1, Bonn, ss. 195–226, 5 map.

- Röhr E.
1939 *Die Volkstumkarte. Voraussetzungen und Gestaltung. Volkstumsgeographische Forschungen*, t. 1, Leipzig, ss. 140.
- Russkije. *Istoriko-etnografičeskij atlas*
Red. P. I. Kušnier, S. N. Tolstov i in., Moskva.
1967 *Zemledelije. Krestianskoje žilišče. Krestianskaja odežda (Seredina XIX–načalo XX wieku)*, 71 map, [komentarze] ss. 360 [rec. Z. Kłodnicki, „Lud”, t. 52, 1968].
1970 *Iz istorii narodnogo žilišča i kostiuma (ukrašenje krestianskich domov i odeždy, seredina XIX–načalo XX v.)*.
- Schier B.
1966 *Hauslandschaften und Kulturbewegungen im östlichen Mitteleuropa*, wyd. 2, Göttingen.
- Schlenger H.
1934 *Methodische und technische Grundlagen des Atlas der deutschen Volkskunde*, Berlin (Deutsche Forschung, z. 27).
- Siatkowski J.
1958 *Słownictwo Warmii i Mazur. Budownictwo i obróbka drewna*, SW–M nr 1, Wrocław, ss. 140, 64 mapy.
- Skarżyński T.
1962 *Stodoły w polskim budownictwie ludowym XIX i XX wieku (Etnograficzna analiza niektórych cech)*, „Lud”, t. 47, ss. 383–414, 11 map.
1963 *Paleniska i piece piekarskie w budownictwie dolnośląskim*, PiME, t. 23, Wrocław, ss. 141–169.
- Smułkowa E.
1968 *Słownictwo z zakresu uprawy roli w gwarach wschodniej Białostoczczyzny na tle wschodniosłowiańskim*, Monografie Slawistyczne, t. 14, Wrocław–Warszawa–Kraków, ss. 244, 55 map.
- Sokolewicz Z.
1993 *Plug i pluźnica*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, Rolnictwo i hodowla, cz. 1, Wrocław, ss. 129–157.
- Staszczak Z.
1963 *Budownictwo chłopskie w wojwództwie lubelskim (w XIX i XX wieku)*, „Prace i Materiały Etnograficzne”, t. 24, Wrocław, ss. 232, 41 map.
- Staszczakówna Z.
1954 *Sprawozdanie z prac nad Polskim Atlasem Etnograficznym za okres 1947–1953 r.* „Lud”, t. 41 cz. 2, ss. 1280–1283.
1960 *Uwagi o zeszycie próbnym Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Lud”, t. 45, ss. 494–516.
- Stęszewski J.
1981 *Muzyka ludowa*, w: *Etnografia Polski — Przemiany kultury ludowej*, t. 2, BEP nr 34, ss. 245–284.
- Stoličná R.
1997 *The Ethnographic Atlas of Slovakia — contribution to European cultural identity*. w: *Evropský kulturní prostor — jedenota v rozmanitosti. Sborník z 10 Etnokartografického sympozia (Třešť' 25–29 III 1966)*. Red. J. Vařeka, M. Holubová, L. Petrářová. „Český lid” — suplement 84/1997, Praha, ss. 120–126.
- Symoni-Sułkowska J.
1958 *Słownictwo Warmii i Mazur. Transport i komunikacja*, SW–M nr 2, 16 map.
- Szyfelbein Z.
1956 *Z prac Polskiego Atlasu Etnograficznego*, „Kwart. HKM”, z. 4, ss. 361–368.

Szymański A.

- 1993a *Reliktowe formy bron w: Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. I, Wrocław, ss. 159–174.
- 1993a *Reliktowe uprawy zbóż*, tamże, ss. 193–208.
- 1994a *Tradycyjny transport włóczny*, tamże, ss. 328–347.
- 1995 *Systemy i urządzenia ogniowe*, tamże, t. 2, *Budownictwo*, ss. 214–241.

Die Termine der Jahresfeuer in Europa

- 1980 *Die Termine der Jahresfeuer in Europa. Erläuterungen zur Verbreitungskarte*, red. M. Zender, „Forschungen zum Etnologischen Atlas Europas und Seiner Nachbarländer”, t. 1, Göttingen, ss. 121, 8 map.

Tłoczek I.

- 1958 *Chalupy polskie*. Warszawa, ss. 51, 64 il.

Tolksdorf U.

- 1975 *Essen und Trinken in Ost- und Westpreussen*, cz. 1, *Schriftenreihe der Kommission für Ostdeutsche Volkskunde in der Deutschen Gesellschaft für Volkskunde e. V.*, t. 13, Marburg, ss. 447, 41 map.

Trocka-Leszczyńska E.

- 1995 *Wiejska zabudowa mieszkaniowa w regionie sudeckim*, Wrocław, ss. 270, mapy.

Trojan M.

- 1983 *Dreschflegel in Europa. Methodische Probleme einer Karte*, „Ethnologia Europea” t. 13, ss. 203–226.
- 1994a *Młócenie zbóż*, w: *Komentarze do PAE*, t. 1, *Rolnictwo i hodowla*, cz. II, Wrocław, ss. 95–126.
- 1994b *Omlot zbóż. Narzędzia i techniki, organizacja pracy, miejsce w kulturze wsi*, w: *Pozyskiwanie i wstępna obróbka ziarna zbóż na wsi polskiej*, „Ethnologia” 2, „Acta Universitatis Wratislaviensis” No 1553, Wrocław, ss. 7–162.

Trotzig D.

- 1943 *Slagan och andra tröskredskap. En etnologisk undersökning med utgångspunkt från svenkt material*, Nordiska Museets Handligar, t. 17, Stockholm.

Wagner D.

- 1980 *Bäuerliche Arbeitswagen in Ost- und Westpreußen*, „Jahrbuch für ostdeutsche Volkskunde”, t. 23, ss. 266–279.
- 1981 *Schleifen und Schlitten in Ost- und Westpreußen*, „Jahrbuch für ostdeutsche Volkskunde”, t. 24, ss. 254–270.

Werth E.

- 1954 *Grabstock, Hacke und Pflug. Versuch einer Entstehungsgeschichte des Landbaues von...* Ludwigsburg, ss. 435, 25 map.

Wiegelmann G.

- 1959 *Frauenarbeit in der Landwirtschaft*, w: *ADV NF*, Erläuterungen zur 1. Lieferung, Karte NF 1–12, Marburg, ss. 37–83.
- 1963a *Alkoholische Getränke zum Totenmahl*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 2. Lieferung, Karte NF 13–24, Marburg, ss. 476–492.
- 1963b *Brotspeisen zum Totenmahl*, tamże, ss. 515–528.
- 1963c *Speisen, Gebäcke und Getränke beim Totenmahl. Einleitung*, tamże, ss. 420–439.
- 1963d *Warme Speisen zum Totenmahl*, tamże, ss. 493–515.
- 1964a *Ort des Totenmahls und des Trunks*, tamże, zur 3. Lieferung, Karte NF 25–36, ss. 559–575.
- 1964b *Schlußbetrachtung zu den Speisen des Totenmahls*, tamże, ss. 548–559.
- 1964b *Wandel und soziale Unterschiede bei den Speisen zum Totenmahl*, tamże, ss. 529–548.

- 1967a *Alltags- und Festspeisen. Wandel und gegenwärtige Stellung.* Beiheft 1 zum *Atlas der deutschen Volkskunde*, NF, Marburg.
- 1967b *Die räumliche Methode in der Geräteforschung*, w: *Arbeits und Leben. Deutscher Volkskundekongreß 1965 in Marburg.* Veröff. d. Inst. f. mittlere Volksforschung an d. Philipps Univ. Marburg-Lahn. A. Allg. Reihe, red. G. Heilfurth, I. Weber-Kellermann, t. 4, Göttingen, ss. 140–145.
- 1969 *Erste Ergebnisse der ADV — Umfragen zur alten bäuerlichen Arbeit*, „Rheinische Viertelsjahrbücher“, t. 33, ss. 208–262.
- 1977 *Die Sachkultur Mitteleuropas*, w: G. Wiegelmann, M. Zender, G. Heilfurth, *Volkskunde. Eine Einführung. Grundlagen der Germanistik*, t. 12, Berlin, ss. 97–131, 2 mapy.
- 1984 *Ertrag und Aufgaben volkskundlicher Kulturraumforschung*, w: *Volkskundliche Kulturraumforschung heute*, red. H. L. Cox i G. Wiegelmann, Münster (Beiträge zur Volkskultur in Nordwestdeutschland, z. 42), ss. 1–12.
- 1990 *Theoretische Konzepte der europäischen Ethnologie. Diskussionen um Regeln und Modelle. Grundlagen der europäischen Ethnologie*, t. 1, Münster, ss. 293, mapy.
- Wiegelmann G. (we współpracy z G. Frauenknecht)
- 1963 *Das Totenmahl. Einleitung*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 2. Lieferung, Karte NF 13–24, Marburg, ss. 393–419.
- 1994 *Schlußbetrachtung zum Totenmahl*, tamże, Erl. zur 3. Lieferung, Karte NF 25–36, ss. 622–624.
- Wróblewski T.
- 1958 *Chłopskie budownictwo podcieniowe w Wielkopolsce w XIX i XX w. (Materiały i studia).* Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. A. Mickiewicza. Archeologia, Etnografia, z. 1, Poznań, ss. 99–222, 2 mapy.
- 1964 *Wspólne elementy w ludowych kulturach środkowej Europy.* Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Prace Wydziału Filozoficzno-Historycznego, Seria Etnografia nr 3, Poznań, ss. 321, mapy.
- Zaborski Z.
- 1926 *O kształtach wsi w Polsce i ich rozmieszczeniu*, Prace Komisji Etnograficznej PAU, nr 1, Kraków.
- Zaręba A.
- 1969–1974 *Atlas językowy Śląska*,
- 1969 t. 1, *Wstęp do całości*, Kraków, ss. 155.
- 1970 t. 2, Kraków, cz. 1, *Mapy 1–250*, cz. 2, *Wykazy i komentarze do map 1–250*, ss. 96.
- 1972 t. 3, Warszawa–Kraków, cz. 1, *Mapy 251–750*, cz. 2, *Wykazy i komentarze do map 501–500*, ss. 94.
- 1974 t. 4, Warszawa–Kraków, cz. 1, *Mapy 501–750*, cz. 2, *Wykazy i komentarze do map 501–750*, ss. 103.
- Zawistowicz-Adamska K.
- 1958 *Zagadnienie opracowań tekstowych w Polskim Atlasie Etnograficznym*, „Etnografia Polska”, t. 1, ss. 68–71.
- Zender M.
- 1959 *Volkstümliche Heiligenverehrung*, w: *ADV NF*, red. M. Zender, Erläuterungen zur 1. Lieferung, Karte NF 1–12, Marburg, ss. 153–232.
- 1963 *Grabbeigaben*, tamże, Erl. zur 2. Lieferung, Karte NF 13–24, ss. 233–380.
- 1983a *Totenglaube und Totenbrauch. Bezeichnung der Unglücksstelle*, w: *ADV NF*, red. M. Zender we współpracy z H. L. Coxem, G. Grober-Glück i G. Wie-

gelmannem, Erläuterungen zu den Karten 52, 53, 56d, 57–58, 72d, 76c, 76d (5. Lieferung) (t. 3, z. 1), Marburg, ss. 52–59.

1983b *Totenglaube und Totenbrauch. Zeichen an der Todesstelle*, tamże, ss. 45–51.

1983c *Vorrechte und Feste der Frauen und Mädchen*, tamże, ss. 1–22.

Znamierowska-Prüfferowa M.

1957 *Rybackie narzędzia kolne w Polsce i w krajach sąsiednich*, *Studia Societatis Scientiarum Torunensis*, Supplementum IV, Toruń, ss. 326, tabl. 52, 12 map.

Zygmunt Kłodnicki

POLISH ETHNOGRAPHIC ATLAS — HISTORY, PRESENT STATUS AND PROSPECTS

(Summary)

The author discusses the present status of work on the *Polish Ethnographic Atlas* (PEA) and future plans. He also presents some information on the archives of PEA.

Work on PEA started after World War II and were headed by Józef Gajek. Field studies were conducted first by ethnographers from different centres in Poland, and later by a small team of the Department of Ethnography, Polish Academy of Sciences in Wrocław. The team also drew the maps. A sample folio was published in 1958 and the following ones (I–VI) were published in 1964–1981 (in total they include 355 maps). *Comments to the Polish Ethnographic Atlas* have been published since 1993. In 1997 archival materials of PEA were moved from Wrocław to the Department of Ethnology, Silesian University, Branch in Cieszyn. The present author, assisted by a group of ethnology students, attempted to complete the field studies of PEA. It is planned to prepare and publish subsequent volumes of *Comments* on knowledge and beliefs, neighbourly help (to be published in 2002–2003), fishing, windmills, small sacral architecture, demonology, folk dress and wedding ceremonies. The volumes will feature maps, which were originally planned to be included in folios VII–IX of PEA.

The article also includes PEA Questionnaires, on the basis of which research was carried out (Appendix 1); titles of maps (356–628) from unpublished folios VII–IX of PEA (Appendix 2); a listing of PEA maps (included in PEA, *Comments* and other works based on atlas materials) (Appendix 3) and extensive literature on PEA.